

Kedves Olvasó!

Emlékszem, hogy különös kéréssel fordult Istenhez a Példabeszédek írója, amikor arra kérte az Urat, hogy ne adjon neki „se nyomort, se gazdagságot!” Hadd egye „kimért” kenyerét (Péld 30,8.). A bölcs mondások között olvastam, hogy „Úgy gazdagodik meg az ember, ha keveset, vagy semmit sem kíván”. (Seneca) Az még rendben van, hogy nem kívánunk szegénységet, vagy gazdagságot, de sokan szeretnék pl. esztendőnként egyszer, legalább egy kis költségvetésű nyaralást. Bajnak baj, ha nem valósul meg az álmunk, de nem szerencsétlenség viszont ez nem vigasz senki számára. *Hadd egyem kimért kenyeremet, vagy, ahogy megtanultuk Jézus imádságából: a mindennapi kenyerünket adja meg Isten számunkra.* Végeredményben nincs és nem is létezik nagyobb gazdagság, ha ennek bizonyosságában él az ember. Ha ennek birtokában vagyunk, semmi okunk a kevélységre, hiszen minden embert megillet. Megnyugtatható lehet az is, hogy így későre, vagy soha nem lesz irigyünk.

Amint észrevettétek, az idén is elrohant a nyár, a szabad időnk. Van néhány kérdés, melyre jó lenne a megfelelő válasz, mint pl. mit tennénk, ha a későbbiek során kifognánk az aranyhalat, de csupán egyetlen kívánságunk lehetne? Mit kérnénk tőle. Gazdagságot, szegénységet, vagy a mindennapi kenyeret? Én megtaláltam a megnyugtató választ, amikor rádöbrentem, hogy az idén is elveszítettem a nagy nyaralás lehetőségét, de semmi baj, hiszen Isten megadta számomra, ami a legfontosabb, s ami minden fölött büszkévé tehet, a mindennapi kenyeret. Ha van boldogság a földön, akkor nincs nagyobb, hogy holnapra is meg van az Istentől kirendelt, kimért kenyerünk. Kívánom, hogy nektek is megadja Isten ezt a gazdagságot.

PGyL - megbízott főszerkesztő

Őszi hálaadás

Szól a harang,
Imára hív,
Őszi hálaadásra.
Hálával tele ma a szív.

Mit elvetett
A szorgos kéz.
Mára immár learatott.
Új kenyér a szelésre kész.

Szőlőszemek
Aranynedve,
Pince mélyén forr a bor.
Legyen áldott minden cseppje.

Ünneplőben
Ott állnak most,
Kérges kézzel imádkozva.
Isten áldd meg ezt a napot!

Bandi András

Elmélkedés

Ezért mondom nektek: ne aggódjatok életetekért, hogy mit egyetek, és mit igyatok, se testetekért, hogy mivel ruházódjatok. Nem több-e az élet a tápláléknál, és a test a ruházatnál?

Máté 6:25

Aggódásával pedig ki tudná közületek meghosszabbítani életét csak egy arasznyival is? Máté 6:27

De keressétek először az ő országát és igazságát, és ezek is mind ráadásul megadatnak nektek. Máté 6:33

Ez a hegyi beszédben található pár mondat Jézus szájából származik. Belőle megtudhatjuk, hogy mi volt a legfőbb gondja, legégetőbb kérdése kora emberének. Az ember akkor is azon gondolkodott, hogy hogyan lehetne megtalálni azt a módot és lehetőséget, hogy a holnap gondja megszűnjön létezni és gyötörni.

Reális, kegyetlen gondok, melyekkel nem tudjuk meghosszabbítani életünket akárcsak egy arasznyival is. Jézus ezzel kifejezi egész életirányunknak a természetellenességét. Mert az igaz, hogy sokszor nehézségben és bizonytalanságban élünk, de az élet sok aggodalma

annak elviselhetetlenségéhez vezet. Gyökössy Endre az aggodalmaskodást nagyon találóan gonditísznek nevezi, ahol az itisz gyulladást jelent. A sokféle gond begyullaszt bennünket.

Jézus világosan látja, hogy az aggodalmaskodás nem jelenthet megoldást. Csak önmagunkat emésztjük el.

Életünk bizonytalan, próbákkal teljes, nincs kerek, hiánytalan élet, ezt nem tudjuk megváltoztatni. Ahelyett hogy ellenállnánk neki, meg kell tanulnunk kezelni.

Tanítását paradox módon fogalmazza meg. Gyakorlatilag megfordítja az ok-okozati viszonyt, és azt mondja, hogy ne az aggodalmaskodással foglalkozz, hanem élj, emeld magasra a tekinteted.

Általában azt gondoljuk, hogy csak akkor leszünk boldogok, ha már a kitűzött célt elértük, bebiztosítottuk magunkat. A hétköznapi logikát Jézus megfordítja, és azt mondja, hogy előbb légy boldog, elégedett, hálás, és ha közben teszed is a dolgot, mindezekre ráadásul a gondviselő Atya megadja neked azt, amire vágysz.

Kedves olvasó!

Az őszi hálaadás ünnepe alkalmával mindannyian Isten iránti köszönetünket és hálánkat fejezzük ki. Hálánk egyfajta válasz az életre magára. Nem más, mint kapcsolat Istennel, áldásának megtapasztalása. Benne élünk, mozgunk és vagyunk. Gyakran elfelejtjük, hogy mennyire szép és értékes az élet maga, mennyire ajándék.

Bár életünk nem egész, hiszen tele van bizonytalansággal, nehézséggel, hiánnyal, veszteséggel, most mégis teljesebbnek érezzük azt. Kérdéseink, tagadásaink elfogadássá szelídülnek, a világ bizonytalansága, a holnap nehéz kérdései pedig hálánk közepette elviselhetőbbé válnak.

Máté Ernő lelkész

Otthonra lelni

Egy ember élete többnyire a keresésről szól! Megtalálni önmagunkat a társadalmi szerepekben. Megérteni a célt mely életre hívott, megtalálni az otthont, hol békésebb a békétlenség. Keresni szeretetet, elfogadást, társat, otthont, barátokat,

közösséget, Istent... A nagy keresésben pedig mindig van egy nagy változó, mellyel elfelejtünk számolni, mégpedig az idő múlása. És ez bennünket néha fáradékonyabbá, ráncosabbá, türelmetlenebbé tesz, néha

pedig szét tudjuk szórni önmagunkban a békességet, a bölcsességet. Figyelni tudunk, s ez által figyelmeztetni. Mert jelképesen mindannyian a pusztában vándorolunk, s magunkkal hurcoljuk halottainkat, utódainkat, az aggastyánokat és a csecsemőket. Egyik helyről a másikra vonulunk, s reménykedünk abban, hogy estére meglegljük, amit keresünk, meg fogunk érkezni oda, ahová elrendelték, amiről azt mondták, hogy legjobb lesz nekünk, ahol kiteljesedhetünk. A hontalanság érzése az egyik legmarcangolóbb érzés, melyet ember ismer. Ott bent a mélyben fáj, s megkérdőjelez minden mást, amit addig felépített az ember magának, elfogadást, megértést, visszajelzést...

Kedves Testvéreim!

Ti otthon vagytok ebben a világban? Itthon vagytok ebben a városban? Érzitek az utcán sétálva, hogy a hely mely körülvesz benneteket áldott?

Őszintén kétlem... mert emberi tulajdonságunk közé csak ritkán tartozik hozzá, hogy észrevegyük az értékeket, melyeket őseink kerestek és találtak meg, mert annyira egyszerű beülni a templom padjaiban élni a mának. De mindent verejtékes munkával építettek, hagyományt, hitet akarva teremteni vele. Hát próbáljuk meg meglépni a megléphetetlent és azt mondani: Figyelek! Figyelek arra ami körülöttem van, mert felelősséggel tartozom érte. Mert ide születve, vagy ide érkezve célja volt a jó Istennek velem. S ha már itt vagyok, akkor igyekszem gyökeret eresztetni, mely fává nőjön, s ez a fá gyümölcsöt teremjen. A gyümölcsöt pedig szétszszam mindenkinek, aki igényli, mert akkor teljesítem

be feladatokat, ha magam jószágának legjavát másokkal is megosztom. Akkor lelek otthonra, és értem meg a lét lényegét. Akkor leszek hű elődeim örökségéhez. Kívánom, hogy lelkünk vándorlása az otthon megtalálásával, megérkezéssel kapcsolódjon össze, és az Isten keresése, megeléje mindannyiunk életének szerves része lehessen. Kívánom, hogy otthonainkban legyen mindig hit, mert ahol hit van, ott a szeretet lakozik. Ahol jelen van a szeretet, ott békesség honol, ahol békesség van. A békesség maga az áldás és ott van az Isten, és ahol Isten, ott szükség nincsen.

Szabó Csengele lelkész

Szószerk – úrasztala – egyházi szolgálatok

Gondviselő Isten, megtartó Szeretet!

Ma ízebben ejtjük ki a te nagy nevedet, ma az ünneplő ruhát gondosabban vasaltuk ki és öltöttük magunkra, hiszen ma a hálaadás ünnepén a megtett utért és az előttünk állóért adunk hálát. Minden embergyermeked a maga útját járja, vannak igazán göröngyös útszakaszok mögöttünk, ahonnan nagy küzdelem árán jutottunk ki és vannak sikeres útszakaszok, de tapasztaltuk, hogy minden út végén ott állsz te, a gondviselő, aki figyeli lépteinket és akinek vallani kell.

A mai napon hálát adunk a gyermek születéséért, köszönjük, hogy családunkat új élettel, új reményekkel áldottad meg és adj erőt nevelni a gyermeket szeretetben és békességben megmutatva a te utadat.

A mai napon hálát adunk azokért a hűséges kezekért, akik a te utadat mutatták meg nekünk és itt a templom piacán hitükről bizonyosságot tehet két ifjú gyermeked. Kérünk téged vedd oltalmadba az ő életüket, tartsd meg a bennük lévő tisztaságot, szépséget, vidámságot és ha elesnének, légy te az, aki felkarolod őket, légy te az, aki letöröld könnyeiket és rájuk ragyogtatod arcod minden szeretetét. Légy velük és igazgasd a te ösvényeiden, hogy maradjanak olyan tiszták és frissek, mint a reggeli harmat, maradjanak olyan jók, mint a termő anyaföld és olyan szépek, mint amilyenek te megáldottad.

Felkészülésünk során szívünk táblájára véstük Jézus tanítását, megtudtuk hol van Isten és ember helye a világban, tudatosítottuk magunkban azokat a lelki tehetségeket, amellyel Isten születésünk pillanatában, mint a teremtés koronáit megáldotta.

Zsidókhoz írt levél ma is megszólít bennünket: „A hit pedig a reménylett dolgoknak valósága és a nem látott dolgokról való meggyőződés.” Add, hogy a hit, amely eddigi életük során lámpás volt, legyen továbbra is az erő, a támasz, a vigasz és a biztos pont számukra. Engedd, hogy a mai naptól a hit és az értelem lámpásával megvilágított úton haladjunk céljaink megtalálása és elérése érdekében. Légy hát szüleikkel, szeretteikkel és mindazokkal, akik velük ünnepelnek. Tedd ezt a napot áldottá és emlékezetessé a te nagy neved dicsőítésére. Ámen.

Bakó-Nagy Zsuzsa lelkész

Éppen elég!

Beszéd Nyári Hőségben

Máté 5,13-16

„Ti vagytok a föld sója. Ha pedig a só megízetlenül, mivel lehetne ízét visszaadni? Semmire sem való már, csak arra, hogy kidobják, és eltapossák az emberek. Ti vagytok a világ világossága. Nem rejtethető el a hegyen épült város. A lámpást sem azért gyújtják meg, hogy a véka alá, hanem hogy a lámpatartóra tegyék, és akkor világít mindenkinek a házban. Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.”

Kedves Vasárnapot Ünneplő Gyülekezet!

Figyelem, figyelem, fontos esemény következik! Ünnepelni gyűltünk össze! Ma van a vasárnap napja, amikor ebben a rekkenő hőségben a templom hűvösében lelünk enyhületre.

Évek alatt készülünk együtt, kitárul unitárius hitvilágunk vallásos életvitelünkben, templomi istentiszteleteken. Ilyenkor lépésről-lépésre, fogalomról-fogalomra jutottunk el egy teljesebb vallásos világnézetig. Mindannyiunk számára az istentisztelet: ismétlés, hitünkben való elmélyülés és megerősödés. Reméljük, ha megkérdezik tőlünk, mindnyájunktól, mit jelent unitáriusnak lenni, az életgyakorlatunk alapján vállaljuk, hogy Jézus tanítványai vagyunk.

A vallásgyakorlat számomra felidézi a mesét, amelyben a királylány úgy szereti édesapját, a királyt, mint ételben a sót. Nincs ebben nagyotmondás, gyakorlatias, őszinte, a föld ajándékait elfogadó szeretet. A gyermekmondóka is megemlíti:

Íze van a sónak,
Értelme a szónak,
Hidege a hónak,
Tüze a jó lónak,
Feneke a tónak,
Jutalma a jónak.

Olyan sokra nincs szükség a sóból, de nélküle élvezhetetlen az étel.

Vallásosságban sincs szükség túlzásokra, sem sokra, sem kevésre, de nélküle élvezhetetlen az élet. Milyen gyakorlatiasan, mindenki számára ismert és érthető módon tárja elénk Jézus világunkban való szerepünket és működésünket. Ahogy erre a konfirmáció ünnepre készültünk nagy figyelmet fordítottunk arra, hogy ezután is vegyetek kezetekbe a Szentírást, tudjatok keresni a sorokban és a sorok között, értsétek és éljétek a tanításokat. Ehhez iránytű a Káténk, az élethosszig tartó tanulásnak.

Textusunkban a só és a fény: két alapfogalom a Hegyi beszédből. Ifjúi lelkesedéssel mondtátok kátéórán, máris kész a sólámpa, az maga az egészség. Tényleg nagy tanító Jézus.

A belső képek, melyek a sóhoz és a fényhez kapcsolódnak mai világunkban inkább félelmet keltőek.

A só nem egészséges, sokszor halljuk, milyen veszélyes a sózás. A fény ellen is napvédő krémekkel védekezünk, nehogy megártson.

Lássuk csak, mit tár elénk a só és a fény az evangéliumban!

Vegyí összetétele alapján nátrium-kloridnak nevezzük a sót, kristályos vagy fehéres por formájában használjuk. Mint ásványi anyag a táplálékunk részét képezi, szervezetünk számára nélkülözhetetlen létszükséglet. Vérünknek megközelítőleg egy százalékát képezi só. Az egész szervezetünk élettani egyensúlya csak a só megfelelő tömegű jelenlétével biztosítható. Súlyos károk, életveszélyes betegségek léphetnek fel, ha a sók mennyisége akár csak kis mértékben is változik a szervezetünkben. Ebben a szinte elviselhetetlen hőségben ügyelnünk kell arra, nehogy túl sok folyadék bevitelével szervezetünkben felboruljon a sóháztartás. A lelki életünkben is azt mondjuk, ha valamilyen értékvesztésről van szó, hogy felvizült.

A bibliai időkben a sót nem műanyag zacskókban értékesítették, hanem a következőképpen: az ízesítésre használt sót a Holt-tengerből nyerték, melynek partján a tömény sóoldatból a kövekre kicsapódó sókristályokat összegyűjtötték. A kis textil zsákocskákba csomagolt, sókéreggel bevont kavicsokat bemártották az ételbe, amíg az a megfelelő ízt elnyerte. Ha a kövekről leoldódott a só, az értéktelenné vált és kidobták. Erre az eljárásra utal Jézus, amikor a megízetlenülésről beszél.

A só jelentőségét mutatja az is, hogy a világossággal emeli egy szintre, azzal állítja párhuzamba. A világosság a lelkünkben az evangélium fénye, drága kincsünk.

Itt, a konfirmáció alkalmával emlékeztetem mindnyájunkat arra, hogy a tanítványoknak, így nekünk is pótolhatatlan feladatunk van Isten országában: ízesíteni kell, világítani kell, Isten dicsőségét felmutatni a

mindennapokban, hálátelten megköszönni csodálatos világát, melybe elhívott bennünket.

Az ízesítésen túl még nagyobb jelentősége van a sónak a tartósításban. A bibliai időkben még nem volt elérhető a mélyhűtés, a sónak pótolhatatlan szerepe volt a húsok, halak konzerválásában. Valószínűleg ezért szimbolizálja Isten néppel kötött szövetségének állandóságát, tartósságát: „*sónak szövetsége ez, örökkévaló az Úr előtt*” (4Móz 18,19 Károli fordítás). Ugyanakkor ismerjük a gyakorlatot, hogy minden ételáldozatot megsóztak: „*Ne hagyd le az ételáldozatról Istened szövetségének sóját*” (3Móz 2,13)

A só útja mentén hazánkban is várakat építettek, vámot szedtek. Nyelvünk is megőrizte, ha valamire nagyon vár vagy vágyik valaki, akkor sóvárog. Ezeket a várakat, ellenőrző pontokat hegyekre építették, messziről lehetett látni világosságát és messze el lehetett látni onnan.

Lelki életében az ószövetségi embernek Jeruzsálem volt a hegyen épített város, onnan érkezett a lelki, szellemi táplálék, a hívő ember hiteles életében elzarándokolt az egyetlen templomba.

A HÁLA egy pozitív erőforrás

„*Megkoronázod az évet javaidal és nyomaidon bőség fakad.*” Zsoltárok könyve 65,12

Mindegy, hogy szóban, tettel vagy csupán egy levél formájában fejezzük ki köszönetünket valamiért, szellemileg és fizikailag egyaránt profitálhatunk belőle, ez olvasható egy orvosi szaklapban.

Ennél fogva a hálátlan emberek könnyen megfoszthatják magukat valami fontostól. A köszönetnyilvánítás gesztusa úgynevezett „jutalmazó” vegyületeket – szterotint és dopamint – szabadít fel a testünkben, amelyeknek hatására derűsnek és boldognak érezzük magunkat.

Ha a hála orvosság lenne, ez volna a világ legkelendőbb terméke – vélekedett a Duke Egyetem munkatársa, Dr. P. Murali Doraiswamy. *Minden főbb szervünkre hatással van* – tette hozzá. A salemi Kent Állami Egyetem kutatása alátámasztja a fenti állításokat. A megfigyelés vezetője, Steve Toepfer arra kérte a diákokat, hogy írjanak valakinek, akit ismernek egy köszönőlevelet. Fontos volt, hogy ne egy ajándékért, hanem valamilyen szíveségért legyenek őszintén hálásak az érintettek. Ezután

A lelki élet hitelessége ma egyre fontosabb. Most iránytűt kaptok a kezetekbe, lelki értelemben segít eljutni a hegyen épített városba, ahol a fény világít. Megkapjátok a titkos arányokat is, mennyi az éppen elég a sóból, hogy jóízű legyen ételeitek és életetek.

A ti életetek fényesen világítson, a jó példák által, hogy Jézus tanításait élitek és az Ő követői vagytok.

Befejezésül Kriza János sorait idézem 215. énekünk-ből:

„*Szent örömmérszre gyúl Isten, e ház népe,
Emlékünkbe felvonul múlt időknek képe.
Ami benn szép és jó, lelked fényírása,
Ami bús, az oktató: bölcs kezed vonása.
Isten, egy igaz való, oszthatatlan egység,
Nincs hozzá több hasonló imádatdó felség,
Mint örök tűz, élt szívünk mélyében az eszme,
S hogy vallhatjuk, ez hitünk drágán nyert győzelme.*”

Amen.

Bartha Mária-Zsuzsanna lelkész

az eredményeket összehasonlította olyanokéval, akik nem írtak ilyen levelet. Azok, aki érzéseiket levélben fejezhették ki, elégedettebbnek érezték magukat.

Valódi hála érzésekor szervezetünk érzi, hogy valami jó történt vele, és ennek megfelelően is reagál. Köszönetnyilvánításkor emlékeztetjük idegrendszerünket arra, hogy jó dolog történt velünk az életben, ez pedig sokat segít. Elég tennünk egy udvarias gesztust, és agyunk azonnal felszabadítja a jutalmazó vegyületeket, amelyek hatására boldogabbnak érezzük magunkat. A hála nem csupán egy „stratégia” a gyógyuláshoz, hanem egy olyan pozitív forrása az érzelmeknek, amelyet nem hagyhatunk figyelmen kívül. Csodálatos hálakészletekkel járunk-kelünk a világban. Mindannyian rendelkezünk vele, és remekül felhasználhatjuk arra, hogy javítsuk az életminőségünket – vonta le a következtetést a kutató.

A hála leginkább az élet jóságában, a jó dolgokban való hitben és azok elismerésében rejlik az előbbiek szerint. Nagyon leegyszerűsítve, tekinthetünk úgy minden jó dologra az életünkben, mint ajándékra. Jó dolog, hogy megszülettünk, és kezdetünk az életünkkel bármit is. Ha nehézségek támadnak, hálásak lehetünk a kihívásért, hogy megpróbálhatunk változtatni rajta.

Hálásak lehetünk egy alkotás, egy festmény megcsodálásáért, mert a művész élete és alkotó energiája legnagyobb részét fektette abba a műbe, ami akár szemléletformáló is lehet szá-munkra, vagy csak egy nagyon jó élmény okozója.

Mennyi és mennyi különböző élmény, érzés, tapasztalat áll rendelkezésünkre a fejlődésünk szolgálatában. Van munkánk, de nem tetszik? De legalább van, és re-

mek lehetőség jobba tenni azt. Esik az eső? Lesz termés, és végre megnézhetünk egy jó filmet egy forró kákaó mellett. Nem esik az eső? Akkor örvendjünk, hogy sétálhatunk a természetben. Minden esemény kizárólag a nézőpontunk könnyen formálható képe, élhetünk vele!

Mind a lelki, mind a testi egészségünkre igen szemrevaló hatást gyakorol az a képesség tehát, hogy örülni tudjunk körülményeinknek, lehetőségeinknek, a legegyszerűbb, legapróbb kis dolognak is, amivel csak kapcsolatba kerülünk. A hálás emberek intenzívebben élik meg a pozitív érzelmeket: lelkesebbek, boldogabbak, optimistábbak, jobban tudnak örülni bárminek, és intenzívebben szeretnek. Gyorsabban gyógyulnak fel betegségeikből, esetleges traumáikból, kapcsolataik erősebbek. És nem melleleg: a hála ellenáll az irigységnek, a kapzsiságnak, megédesíti a keserűséget, enyhíti a haragot. Mielőtt azt hinnénk, könnyű hálásnak lenni, ha valakinek „mindene megvan”, jöjjünk rá, hogy „mindenünk megvan”. Ez csak illúzió, hogy másoknak könnyebb, hogy a másik füje mindig zöldébb. A hálaérzet teljesen független az objektívnek tűnő jó körülményektől, kizárólag a személyiségtől és az attitűdtől függ. Nehéz helyzetben pedig a megküzdés legjobb barátja éppen a hála.

Ez az érzés összekapcsol másokkal, és egyben saját belső erőforrásainkkal is. Hálát adni szereteteinknek – vagy hálát adni a hitünk szerinti természetfölötti létezőnek – tehát „megéri”, mert jót tesz nekünk is. És ha nekünk jó, akkor jobb lesz a körülöttünk élőknek is – erre is van tudományos bizonyíték, de persze ösztönösen is érezzük, hogy ez így van.

Nekünk vallásos embereknek, az Isten iránti hála a legfontosabb. A zsoltáriró szemünk elé vetíti, mint képet a hálaadás érzését. Szemünk előtt látunk egy koronát, amit az élet javai díszítenek, vagy egyenesen ezek a javak jelentik a koronát magát, legyen az babérból, virágból, vagy gyümölcsből. Hogy kinek-kinek mit jelentenek az „élet javai”, azt rábízta Isten minden emberre, mert a javak, más és más értéket jelentenek.

Isten pedig megkoronázza az ember küzdelmét, fáradtságát az élet javaival, sikerrel, eredménnyel. Ez a korona, a hálaadás koronája nem töviskoszorúból van. Ez a korona az élet javainak az öröme. Ezt a koronát minden ember fejére Isten ráhelyezi, aki hálát tud mondani az életért, aki köszönetet érez embertársai iránt és természetesen a gondviselő Isten iránt. Őszi hálaadás ünnepén Isten az élet javainak a koronáját adja minden hálátelt lelkű embernek, hogy bőséget érezzenek.

A hála lehet életforma is, de ezt gyakorolni kell. Több stratégia is lehetséges, amelyek közül érdemes olyat választani, ami közel áll a személyiségünkhöz. Családi körben szép esti rituálé lehet az aznapi örömteli események felsorolása vagy lehet például hálanaplót vezetni. Egy másik lehetőség, ha kiválasztunk egy barátot, akinek megmutatjuk azokat a dolgokat és helyeket, amelyeket szeretünk. Elmondhatjuk neki azt is, hogy mi minden jó dolog van az életünkben. Emellett írhatunk köszönő leveleket is, vagy mondhatunk hála imádságokat.

A hálát gyakorlással jó szokássá lehet tenni, és így lehet belőle életforma is. De a kijelölt gyakorlatoknál is értékesebb, ha spontán módon is meg tudjuk élni pillanatról pillanatra, az élet sodrásában. Így másként tudunk kapcsolódni találkozásainkhoz, történéseinkhez, jelenlét fakad belőle: élet. A hála mindenre gyógyír tehát, ezért gyakoroljuk!

A köszönet hatalmával élő ember hálaadásából bőség fakad. Az őszi hálaadás ünnepe ezen bőség meglátására és követésére irányítja a tekintetünket, a figyelmünket. Ismét itt az alkalom, hogy köszönetet mondjunk Istennek a termőföldért, a levegőért, a vízért, de különösen egymásért! Itt az alkalom, hogy hálát mondjunk mindazoknak, akik megfogták kezünket, akik meghallgatták panaszainkat, és hogy velünk együtt indultak el a bőség nyomainak a keresésére. Itt az idő, hogy hálát mondjunk Istennek azokért az alkalmakért, amit csak Ő adhat, és adott meg nekünk. Ebből az erőforrásból merítsük és valósítsuk meg a mi hálaalkalmainkat is. Ámen.

Léta Sándor lelkész

Tükör által homályosan?

„Mert most tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről színre; most töredékes az ismeretem, akkor pedig úgy fogok ismerni, ahogyan engem is megismert az Isten.”

1 Kor 13, 12

Kedves Testvéreim!

Ki ne képzelte volna már el azt az érzést, amikor

előlről kezdhet mindent. Ki nem gondolkodott volna már el azon, hogy mi lenne akkor, ha életünk történetének lapjait gomolyagba összegyűrhethetnénk, és újra megírhatnánk a kezdetektől és kijavíthatnánk minden egyes hibát, melyet vétetünk. Minden figyelmetlenséget, minden egyes rossz döntést helyrehozhatnánk. Minden tévedéstől megóv-

hatnánk magunkat és minden egyes tragédiát semmivé tennénk, mert most jól döntenénk.

Egy felmérés szerint az emberek többsége azokat a döntéseket tartja szem előtt, kel és fekszik élete nagy részében, amikor szerinte bakot lőtt, elmulasztott valamit, vagy ami után rossz érzés keríti hatalmába. Egy másik tanulmány szerint pedig ugyanannyi energiába telik a dolgok szebbik oldalát figyelni, mint a rosszat. Miért választjuk tehát mi mindig a hiányosságot, a hibát, a gondokat, a passzív agressziót, vagy esetenként az aktivát, mint a vidámságot, a félig tele pohár szemléletmódját, az ölelést vagy a problémák megoldását a gerjesztésük helyett?

A mai vasárnapon tehát arról szeretnék beszélni, hogyan látjuk önmagunkat, a döntéseinket életünk bizonyos szakaszaiban és hogy kinek a szemléletmódja, véleménye igazán fontos az életünkben.

Különböző vallások, korok és emberek mindannyian mást mondanak arról, hogy az embernek milyennek kellene lennie. A történelem, már a világ kezdete óta jegyzi, hogy a férfi és női szerepek miként alakultak ki, időnként hogyan változtak, stagnáltak, vagy fejlődtek. Az emberek pedig hol hozzá, hol pedig ellne alakultak. Az azonban bizonyos, hogy soha nem volt annyira fontos ismerni önmagunkat, gondolatainkat, tudat alatti vágyainkat, mint a 21. században. Talán azért mert most éljük a leghosszabb béke időt, legalább is Európában? és ha már fizikailag nem harcolhatunk, akkor a lelkünkben kell a háborúkat, az elmével együtt megvívni?

Az élet nehéz! Az élet tele van kihívásokkal és hasonló ma már közhelynek nevezett mondatokat puffogatnak fejük felett és már életünk hajnalán elhítozánk velünk, hogy minden mi jó az hamis, az csapdát rejt magában, és a szenvedés az igazi élet, mert ha a fájdalom érezzük, akkor tudjuk, hogy még élünk.

Tudjátok én egy vegyes vallású családban nőttem fel és érdekes volt látni ahogyan a családom különböző tagjai látták a világot és meséltek róla. Voltak olyanok, akik mindig a felhőket keresték a tündöklő tisztaságú égen, és nem létezett semmi hiba nélkül. Amikor megtalálták mindig előtérbe helyezték. Voltak olyanok is, akik a legnagyobb fájdalomban is észrevették a magának utat törő életet a kövek között. Akik a hibák ellenére szorosan összekapaszkodtak és így a vihar nem tépázta meg őket. S pont e kettősség metszéspontjában felnőve dönthettem el, pontosan hogyan szeretném látni a világot. Milyen környezetben akarok élni, és milyen világot szeretnék teremteni. Mert mindannyian teremtünk! A jó Isten megadta nekünk a születés, a gondoskodás és a teremő szeretet ajándékát. Amennyiben ajándéknak akarjuk látni... lehet, hogy valójában egy teher... mitől függ? Tőled kedves Testvérem. Hiszen mindent saját szemüvegeden keresztül vizsgálász meg.

Elfogadod, hogy bántanak? Engeded, hogy kihasználjanak? Beéred kevesebbél?

Bizonyára sokan tudjátok, hogy különnek tartanak bennünket a kereszténység egész társadalmában. Nem most kezdődött, az első niceai zsinaton 325-ben és azóta is tart... sokszor elszomorodom, hogy hány álmatlan éjszakája lehetett papoknak miközben azon gondolkodtak mi is az igazság, s létezik-e igaz hit, miközben emberek hétköznapi életüket élték. Elszomorodom azon, ahogy egymásnak uszítottak népcsoportokat, nemzeteket nézeteik, eszméik, gondolataik miatt, s a legnagyobb szomorúsággal azt tölt el, hogy ma sincs másképp... Csak az lehet másképp ahogyan mi látunk, mi érzékelünk, amit gondolunk, és amit kimondunk. Az lehet másképp, ahogyan mi magunk felelünk a kihívásokra, a meglepő új dolgokra.

A fehér ló: Élt egy idős szegény ember egy kis faluban. Volt egy szép fehér ló. Olyan szép volt az a ló, hogy még a király is megirigyelte és nagy vagyont ajánlott érte. De az öreg nem adta el.

Egy nap a ló megszökött. Az egész falu összejött és az emberek azt mondták: Milyen buta vagy te öreg ember, mit mondtunk neked? Add el azt a lovat. Mi tudtuk, hogy ez fog történni, jobb lett volna eladni. Micsoda szerencsétlenség! Az öreg azt mondta: lehet, hogy így van, de az is lehet, hogy nem. Miért kell rögtön ítélni? Mondjátok azt, ami van. A ló nincs az istállóban. Ez tény. A többi csak vélemény. Hogy ez szerencse vagy szerencsétlenség nem tudom, mert nem tudom, hogy mi történik majd ezután. Az emberek kinevették az öreget.

Két hét elmúlt és a ló visszatért. Nem lopták el, elkószált és 12 vad lovat hozott magával. Megint összejött a falu és az emberek azt mondták: Milyen igazad volt öreg, mégis nagy szerencse volt, hogy a lovad eltűnt. Az öreg azt mondta: lehet, hogy így van, de az is lehet, hogy nem.

Miért kell rögtön ítélni? Mondjátok azt ami van. A ló visszatért. Ez tény. Ha egyetlen egy szót olvastok el egy könyvben, hogyan tudnátok az egész könyvet megítélni? Az emberek értetlenül hallgattak.

Az öregnek volt egy fia. A fiú elkezdte betörni a vad lovakat. Egy hét múlva leesett a lóról és eltörte a lábát. Megint összegyűltek az emberek és véleményt mondtak. Micsoda szerencsétlenség! Kitérte a lábát a fiad és most még neked sem tud segíteni. Az öreg azt mondta: lehet, hogy így van, de az is lehet, hogy nem. Miért kell rögtön ítélni? Mondjátok azt ami van. A fiam kitérte a lábát. Senki sem tudhatja, hogy ez egy szerencse vagy szerencsétlenség. Az emberek csodálkoztak az öreg kijelentésén.

Nemsokára háború tört ki. A fiúkat besorozták katonának, az öreg fia pedig otthon maradt a törött lába miatt. Az emberek sírtak fiaikért és eljöttek az öreghez és azt mondták: Milyen igazad volt öreg, mégis nagy szerencse, hogy a fiad kitérte a lábát. Így legalább megmaradt az élete. Lehet, hogy így van, de az is lehet, hogy nem. Nem

hagyjátok abba az ítélkezést? Isten tudja csupán, hogy ez szerencse vagy szerencsétlenség.

A mában oly gyakran mondunk ítéletet. A világhálón szereplő mondatok, fényképek, megjegyzések rögtön arra késztetnek bennünket, hogy véleményt alkossunk a másikról, hogy dühítsen, hogy megszeressük, annak ellenére, hogy semmit nem tudunk életéről, személyiségéről. Ugyan olyan könnyen fogadunk valakit a bizalmunkba, mint ahogyan kitessékelünk valaki mását belőle.

A bibliai alapgondolat, melyet beszédem alapjául választottam Pál apostol szeretethimnuszában található. A végítélet napjára utal, a kutatók szerint. Hol van a végítélet napja, s ki az aki ítéletet mond felettünk, rajtunk, mellettünk, vagy ellenünk? Mikor fogunk tisztán látni, és igazán ismerni? Úgy ahogyan bennünket is megismert az Isten? Hogyan is ismer bennünket az Isten? Megnézi az önéletrajzunkat? Kapunk szöveges értékelést, vagy csak minősítés lesz a jutalmunk, vagy a büntetésünk? És mit jelent az, hogy tisztán látunk? Kell nekünk mindent tudni? Elég a homályos? Van türelmünk megvárni a választ?

Testvérem mered-e megmutatni valóságodat először önmagadnak ítélet nélkül, és tudsz-e mások felé ugyan

ilyen tisztasággal fordulni? Hiszen mernünk kell életünket úgy élnünk, ahogyan megszülettünk! Tisztán abban az emberi valónkban. S ha sikerül meglegnünk ezt a tisztánlátást, akkor sikerül meglegnünk a békességünket és bátorságunkat is mindarra a cselekedetsorozatra, melyet önmagunkban dédelgetünk. Ha ítéleteinket lerázzuk elménkről, akkor rájövünk arra mennyivel könnyebbek vagyunk, és mennyivel boldogabbak.

Látni fogjuk abban a bizonyos tükörben csupasz énünket és képesek leszünk szeretni és elfogadni, s ez által átadni másnak is az elfogadás lehetőségét!

Te, aki ma e helyet választottad, s vele együtt ezeket az embereket, aki igyekszel meglegni magadban az isteni erőt, tisztaságot és szeretetet hiszem, hogy ma egy lépéssel közelebb kerülsz ahhoz a boldogsághoz, egyszerűséghez és igazsághoz, melyet eddig kutattál. Ne add fel a keresést, mert jutalmad a megnyugvás és a szeretet lesz. S bármennyire is egyedül éled meg mindezt önmagadban felismerheted a társat, a valóságot, a mindig szerető és támogató Isteni jelenlétet. Ámen

Szabó Csengele lelkész

Egyházkerületi tudnivalók – ismertető

Jelentések Kriza János püspöki helynök jelentése

**Püspöki helynöki jelentés
a 2022. június 7. – 2023. szeptember 6. időszokról
a Magyarországi Egyházkerület, illetve
a Magyar Unitárius Egyház Főtanácsa számára**

Helyszín: Baróti Unitárius Egyházközség. Időpont: 2023. szeptember 29.

„Ne félj kicsiny sereg, mert tetszett a ti Atyátoknak, hogy adjon nektek országot” (Lk 12,32)

Főtisztelendő Főtanács! Kedves Testvéreim!

A fent idézett bibliai vers pontosan 121 esztendővel ezelőtt hangzott el Józan Miklós püspöki helynök beszédének alapgondolataként a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség megalakulásakor. Az akkor elhangzott egyházi beszéd ma is időszerű üzenetet hordoz: „Kicsiny sereg vagytok, akik hazánk szentesített törvényeinek oltalma alatt követtétek kebletekben a hit- és a lelkiismereti szabadság szent vágyódását (...), akiket nem a számarány, hanem az elvek hűsége és igazsága szerint ítél meg a jó Isten és minden hívő lélek...”.

Ez úton is hálát adok a gondviselő Istennek, hogy egyházkerületünk unitárius közösségének számarányát tekintve – más felekezetű keresztény testvéreinkhez viszonyítva – kicsiny seregét megtartotta és a megmaradás mellett a látható gyarapodásra is lehetőséget adott, hiszen az elmúlt évben több egyházi ingatlanunkat sikerült teljes mértékben vagy részlegesen felújítani: Pécsen, Győrön, Hódmezővásárhelyen, Kocsordon, illetve az egyházkerületi Nagy Ignác utcai központi ingatlanunkban is több felújítás történt. A látható gyarapodás fontosabb része az egyházközségekben végzett hitéleti munka, szinte minden egyházközségben sikerült a közösség összetartozását munkáló és kifejező rendezvényeket

tartani, ami az istentiszteleti szolgálatokkal együtt unitárius lelkiségünk és öntudatunk erősödését szolgálja. Köszönet érte egyházközségeink vezetőségének!

1. Az Egyházkerület képviselte a Magyar Unitárius Egyházban

A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete folyamatos kapcsolatot tart fenn a Főhatósági Hivatalokkal, az egyházkerület vezetői (püspöki helynök, főgondnok) tagként vesznek részt a Magyar Unitárius Egyház Elnökségének ülésein, valamint az Egyházi Képviselő Tanács ülésein.

Részt vettem és szószéki szolgálatot végeztem 2022 júliusában a Marosvásárhelyen megtartott Főtanácson, majd az azt követő Zsinaton, valamint a 2022 októberében tartott rendkívüli Főtanács ülésen.

Püspöki helynökként tagja és résztvevője vagyok a Püspöki Szék rendszeresen munkálatainak, amely fórumon egyházunk operatív, aktuális kérdéseit igyekszünk megoldani, illetve egymás munkájának megismerése révén összegezni tudjuk tapasztalatainkat és segíteni tudjuk egymást közös nehézségeink megoldásában.

Az egyetemes egyház, az egyházkerület és a skanzen munkatársainak közös szervezésében, nagyszabású ünnepség keretében került sor október 15-én a szentendrei Skanzenben a nyárádgálfalvi unitárius templom hiteles másolatának felszentelésére. A pontos és részletes előkészület és szervezőmunka eredményeképpen az esemény céljához méltó lélekemelő ünnepre került sor nagyszámú résztvevő jelenlétében. Ez úton is illesse köszönet a szervezők áldásos munkáját!

2. Résztétel az egyházkerületi szintű hatóságok munkájában

Az Egyházkerület Elnöksége az említett időszakban tizenötször ülésezett, főként az operatív ügyekben hozott döntéseket. A fontosabb ügyekről röviden:

- A győri ingatlannal kapcsolatos per időszakos állapota. Minden bírósági tárgyalás után az elnökség elemezte a helyzetet. Istennek hála mintegy 7 év után 2023. május végén sikerült a pert az egyházkerület számára kedvező módon lezárni.
- Az egyházkerületi ingatlanokkal kapcsolatos ügyek: felújítások, bérlőkkel kapcsolatos kérdések, üzemeltetéssel és hasznosítással kapcsolatos feladatok.
- A megváltozott energiaárakkal kapcsolatos ügyek és szerződésmódosítások.
- Az iskolai hitoktatás helyzete.
- Az egyházkerület által rendezett Országos Unitárius Táborral kapcsolatos ügyek.
- Az Unitárius Élet folyóirat kiadásával kapcsolatos ügyek.
- Az Unitárius Gyűjteménnyel kapcsolatos ügyek, új munkatárs alkalmazása.

- Egyházközségi belső jogi személyiséggel kapcsolatos ügyek.
- Lelkeszi alkalmazottak nyugdíj hozzájárulás emelése, nyugdíj-előtakarékossági szerződések.
- Beadványok megbeszélése.
- Ünnepi rendezvények.
- Egyházi rádió és televízió műsorok.
- Egyházkerületi eseménynaptár, vizsgálószékek időpontjai.
- Az Unitárius Alapítvánnyal kapcsolatos ügyek.
- Pályázatokkal kapcsolatos ügyek.
- Egyházi ülések előkészítése.

Az Egyházkerületi Képviselő Tanács az adott időszakban háromszor ülésezett. A következő fontosabb ügyek kerültek megbeszélésre:

- Beszámoló a kötelező iskolai hitiktatás helyzetéről.
- Az egyházi ingatlanokkal és bérlőkkel kapcsolatos kérdések.
- Ingatlanvásárlással kapcsolatos ügyek.
- Gazdasági és költségvetési ügyek.
- A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete 2022. évi zárszámadásának elfogadása.
- Tájékoztató a 2017-ben elnyert állami támogatás (500 MFT) felhasználásának aktuális helyzetéről illetve elszámolási folyamatáról.
- A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete 2023. évi költségvetés tervezésének fő irányelveinek meghatározása.
- Az egyházi ingatlanokkal kapcsolatos áram- és gázdíj változásával összefüggő kérdések.
- Munkatársak alkalmazásával kapcsolatos ügyek.
- Pályázatokkal kapcsolatos ügyek.
- A Budapesti Unitárius Egyházközség másodlelkési állásának létrehozása.
- Javaslattétel a Szervét Mihály díjra.
- Egyházközségek beadványai. 2023. június 3-án ülésezett Kocsordon az egyházkerület legfőbb döntéshozó és felügyelő hatósága, az egyházkerületi közgyűlés. A fontosabb határozatok ismertetése:
- Püspöki helynöki, főgondnoki, jegyzői, közügyigazgatói, felügyelőgondnoki jelentések elfogadása. Az egyháztársadalmi szervezetek jelentésének elfogadása.
- A Pestszentlőrinci illetve a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközségek részére lelkeszi szolgálati lakások vásárlásának engedélyezése.
- A Kocsordi Unitárius Egyházközséghez tartozó Nyíregyházi Unitárius Leányegyházközség létrehozásának támogatása.
- A Bartók Béla Unitárius Egyházközség belső jogi személyiségé válásának jóváhagyása.
- Választás az egyházkerületi felügyelőgondnoki tisztségre: a választás eredményeképpen Kaveczkiné dr. Farkas Katalin folytathatja mandátumát a felügyelőgondnoki tisztségben.

- Az egyházkerület 2023-ban a Szervét Mihály-díjat dr. Szent-Iványi Ilona lelkésznek, egyházkerületi jegyzőnek ítélte egyházépítő munkája elismeréseképpen.

3. Részvétel az egyházközségek munkájában

Az egyházkerületben jelenleg 9 okleveles lelkész végez szolgálatot a 11 egyházközségben. A jelentés időszakában négy lelkészi értekezletet tartottunk, amelyek rendjén megbeszéltük aktuális feladatainkat. Az egyházkerület lelkészeivel folyamatos a kapcsolattartás, igyekszem mindenben segíteni az egyházi hivatalok munkáját. A Budapesti Egyházközség presbitériumával az adott időszakban kétszer találkozott az egyházkerület elnöksége.

Jelenleg az egyházkerület két egyházközségében nincs állandó lelkész: Füzesgyarmaton és a Duna-Tisza közti Szórványegyházközségben. Ezekben az egyházközségekben helyettesítéssel oldjuk meg a lelkészi szolgálat folyamatos biztosítását. Bakó-Nagy Zsuzsanna lelkész 2023. május 25-től szülési szabadságon van, szeptember végétől tervezi ismételtén átvenni a szolgálatot. Helyettesítéséről gondoskodtam.

A jelzett időszakban hat egyházközségben tartottunk vizsgálószéket. A vizsgálószékek alkalmával ellenőriztük az egyházközségek adminisztratív és pénzügyi tevékenységét. Az összegyűlt tapasztalatok összegzése folyamatban van, a jövőben mindenképpen megoldást kell találunk több munkafolyamat egységesítésére és szabályozására (pl. iktatás). Ez úton is megköszönöm az egyházközségek vezetőségének a szíves fogadtatást és a nyitottságot a felmerülő problémák megoldására.

4. Az egyházkerület által szervezett rendezvények, jelentősebb programok rövid összefoglalása

Az egyházkerület kezdeményezésére és támogatásával 2022 augusztusában két táborot sikerült szerveznünk. 2022. augusztus 1-8. között került sor Magyaroktón Albert-Nagy Ákos szervezésében az egyházkerületi unitárius gyermektáborra, majd augusztus 8-12. között Hódmezővásárhelyen Szabó Csengele szervezésében az unitárius tinédzser táborra. Mindkét tábor nagyon jól sikerült, ez úton is köszönöm a szervezőknek az elvégzett munkát!

Az egyházkerület támogatásával került sor 2022. augusztus 28-án a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség megalakulásának 120 éves jubileumi ünnepségére. Az ünnepségen a szószéki szolgálatot Kovács István püspök végezte. Az ünnepség szervezésében tevékeny szerepet vállalt Kovácsné Czeglédi Tünde füzesgyarmati gondnok.

A budapesti lelkészek és hitoktatók szervezésében, illetve szolgálatával került sor 2022. július 12-én a Nagy Ignác utcai templomunkban, illetve 2023. június 11-én a pestszentlőrinci templomban az egyházkerületi tanév-

záró istentiszteletre, 2022. szeptember 11-én került sor az egyházkerületi tanévnyitói istentiszteletre a Hőgyes Endre utcai templomunkban.

A Kocsordi Unitárius egyházközséggel közösen 2022. november 12-én megszerveztük az újonnan épült Unitárius Látogatóközpont ünnepélyes átadási ünnepségét. Az ünnepi istentiszteleten Kovács István püspök, Kászoni József ny. püspöki helynök, dr. Szent-Iványi Ilona egyházkerületi jegyző végezte az ünnepi szolgálatot. Az ünnepségen részt vettek a megyei és helyi önkormányzatok képviselői, a kocsordi gyülekezet testvéregyházközségei, a helyi felekezetek lelkészei valamint a Látogatóközpont építését segítő és az abban közreműködő személyek.

2023. március 20-án Újlaki-Nagy Réka Keresztények vagy zsidók? A korai erdélyi szombatosság (1588-1621) /Christians or Jews? Early Transylvanian Sabbatarianism (1588-1621) című angol nyelvű könyvének megjelenése alkalmából rendeztünk kerekasztal-beszélgetést a Pecz Samu Gyülekezeti teremben Budapesten. Március 30-án Budapesten a Nagy Ignác utcai gyülekezeti teremben bemutattuk az Elekes Botond közreműködésével elkészített Brassai Sámuel, az utolsó erdélyi polihisztor című dokumentumfilmet, valamint az egyházkerület gondozásában megjelent Mikó Imre: Az utolsó erdélyi polihisztor című kötetet.

2023. május 25-én a Nagy Ignác utcai templomos ingatlan udvarán felavattuk Páskándi Géza portrészobrot, melyet Babusa János szobrászművész készített.

Az egyházkerület 2023. augusztus 14-20. között Albert-Nagy Ákos vezetésével rendezte meg az Országos Unitárius Gyermektábor Magyaroktón, 27 gyermek részvételével. Sárkányhajózás, tábortüzek, éneklések, táncok, rapzene gyártás, filmforgatás, áhítatok, reggeli tornák és jógák, bogozások, kirándulások, hajtányozás, vonatozások, közös étkezések és rengeteg sok más játék - ilyen emlék- és élményképeket vittek magukkal a gyermekek az élménybeszámolók alapján a táborbórból. Köszönet a táborvezetőknek a lelkiismeretes munkáért!

5. Az egyházkerület képviseletének rövid összefoglalása

Az elmúlt hónapokban a teljesség igénye nélkül, kronológiai sorrendben a következő üléseken és eseményeken képviseltem az egyházkerületet:

2022. június 7. - december 31.

- Június 10-én részt vettem az Egyházi Képviselő Tanács ülésén.
- Június 13-15. között részt vettem az egyetemes lelkésztovábbképzőn Csehétfalván.
- Június 16-án lelkészi értekezletet tartottunk Budapesten.
- Június 18-án helynöki vizsgálószéket tartottunk a Bartók Béla Unitárius Egyházközségben.

- Június 22-én főgondnokkal közösen megbeszélést tartottunk Kocsordon az egyházközség presbitériumával a parókia felújítási munkálatairól.
- Június 24-25. napjain részt vettem a Főtanács és Zsinat munkálatain Marosvásárhelyen. Püspök úr felkérésére istentiszteleti szolgálatot végeztem a Főtanács keretében.
- Június 29-én részt vettem a Kolozsváron tartott Kommunikációs Műhely megbeszélésén.
- Július 1-én, illetve július 22-én részt vettem az Egyházkerület elnökségi ülésén.
- Július 25-én egyházkerületünk jogtanácsosával Debrecenben, a Debreceni Unitárius Egyházközség elnökségével egyeztetünk a templomos ingatlannal kapcsolatos helyzetről és a bérlőkkel kapcsolatos megoldási lehetőségekről.
- Július 27-én a Magyar Unitárius Egyház elnökségi ülésén vettem részt.
- Július 29-én a távközléses rendkívüli Egyházi Képviselő Tanácsi ülésen vettem részt.
- Augusztus 2-án a Füzesgyarmati Egyházközség vezetőségével folytattam megbeszélést az egyházközség helyzetéről Füzesgyarmaton.
- Augusztus 3-án távközléses megbeszélést tartottunk a Hódmezővásárhelyi Egyházközség templom-felújítási munkálatairól.
- Augusztus 13-án részt vettem a Szejkefürdői Unitárius Találkozón.
- Augusztus 18-án részt vettem Kolozsváron a Magyar Napok keretében tartott egyházi rendezvényen a Valácsszabadság Házában.
- Augusztus 22-én Vallási Műsorok stábjával a 120 éves Füzesgyarmati Unitárius Egyházközségről készítettünk műsort.
- Augusztus 28-án Füzesgyarmaton a püspök úrral közösen ünnepi istentiszteletet tartottunk az egyházközség 120 éves jubileuma alkalmából.
- Augusztus 29-én püspök úrral, főgondnok úrral és Cseri Miklós főigazgatóval folytattunk megbeszélést a skanzeni unitárius templom felszentelési ünnepségével kapcsolatban.
- Szeptember 1-én részt vettem a Magyar Unitárius Egyház elnökségi ülésén.
- Szeptember 3-án, Kocsordon tartottunk helynöki vizsgálószéket.
- Szeptember 12-én főgondnok úrral közösen részt vetünk Kolozsváron a Főhatósági Jelölőbizottság ülésén.
- Szeptember 19-én részt vettem a Püspöki Szék megbeszélésén.
- Szeptember 21-én az építési szakértővel felmértük Győrben a parókai állapotát és megbeszéltük a szükséges felújítási munkálatok elvégzését.
- Szeptember 22-én Lelkeszi Értekezletet tartottunk Budapesten.
- Szeptember 29-én részt vettem a Rendkívüli Főtanács ülésén Dicsőszentmártonban.
- Október 5-én és 12-én részt vettem a skanzeni ünnepség szervezésével foglalkozó testület megbeszélésén.
- Október 7-én Győrben a munkálatokat végző vállalkozóval felmértük és megbeszéltük a győri parókiánk felújításával kapcsolatos teendőket.
- Október 8-án helynöki vizsgálószéket tartottunk a Pestszentlőrinci Unitárius Egyházközségben.
- Október 15-én szolgálatot végeztem Szentendrén a templomszentelési ünnepségen.
- Október 16-án a Magyar Egyházak Ökumenikus Tanácsa által rendezett reformációi ünnepség gálaestjén vettem részt.
- Október 19-én részt vettem a Püspöki Szék munkálatain.
- Október 19-én részt vettem a Magyar Unitárius Egyház elnökségi ülésén.
- Október 20-án és november 3-án a Magyarországi Egyházkerület elnökségi ülésén vettem részt.
- November 12-én részt vettem és szolgálatot végeztem Kocsordon az Unitárius Látogatóközpont ünnepélyes átadásán.
- November 17-án a Budapesti Unitárius Egyházközség presbitériumának elnökségével folytattunk megbeszélést.
- November 18-án Egyházkerületi Képviselő Tanácsi ülést tartottunk.
- November 21-én részt vettem a Püspöki Szék munkálatain.
- November 22-én, Kocsordon, Bartha Mária lelkész-nővel áttekintettük a Látogatóközponthoz kapcsolódó ügyeket.
- November 23-án, Székelykeresztúron részt vettem az Egyetemes Lelkeszi Értekezleten.
- November 25-én, Kolozsváron részt vettem az egyházrészek egyesülésének tapasztalatairól folytatott megbeszélésen.
- November 26-án, Kolozsváron részt vettem a Magyar Unitárius Egyház elnökségének megbeszélésén.
- November 28-án részt vettem Magyarországi Egyházkerület elnökségi megbeszélésén.
- December 1-én részt vette a MEÖT közgyűlésén Budapesten.
- December 5-én részt vettem a Magyar Unitárius Egyház elnökségének távközléses ülésén.
- December 8-án részt vettem a Magyar Bibliatanács közgyűlésén.
- December 9-én részt vettem az Egyházi Képviselő Tanácsi ülésén.
- December 12-én a Püspöki Szék munkálatain vettem részt.
- December 20-án Novák Katalin köztársasági elnök asszony meghívására részt vettünk – főgondnok úrral

közösen – a magyarországi egyházfők és főgondnokok számára rendezett adventi ebédén a Sándor palotában.

2023. január 1. – május 31.

- Január 5-én Győrben jelen voltam a felújított egyházi épület műszaki átvételén.
- Január 13-án, a vallásszabadság ünnepén részt vettem a Tordán, illetve Kolozsváron tartott ünnepi istentiszteleteken.
- Január 15-én részt vettem a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának imahetet megnyitó istentiszteletén a Kálvin téri református templomban és az azt követő fogadáson.
- Január 18-án a budapesti lelkészekkel a fővárosi iskolai hitoktatásról folytattunk megbeszélést.
- Január 19-én dr. Szent-Iványi Ilona egyházkerületi jegyzővel megbeszélést folytattunk Papp Jánossal a Magyarországi Baptista Egyház elnökével.
- Január 20-án a Magyar Unitárius Egyház elnökségének távközléses ülésén vettem részt.
- Január 22-én szolgálatot végeztem a keresztény-zsidó imaórán az Avilai Nagy Szent Teréz templomban.
- Január 24-én részt vettem a Budapesti Unitárius Egyházközséggel presbitériuma és az egyházkerület elnöksége közötti megbeszélésen.
- Február 1-én részt vettem az Egyházkerület Elnökségének ülésén.
- Február 2-án megbeszélést folytattam Khaled László metodista szuperintendenssel.
- Február 14-én Kocsordon a parókia felújításáról egyeztettem a kivitelezővel.
- Február 27-én a Püspöki Szék távközléses megbeszélésén vettem részt.
- Március 3-án részt vettem a Magyar Unitárius Egyház elnökségének távközléses ülésén.
- Március 7-én részt vettem az Egyházkerület Elnökségének ülésén.
- Március 13-án, Kocsordon átvettem a lelkészi lakás felújításának I. ütemét és egyeztettem a kivitelezővel a II. ütem fontosabb kivitelezési szempontjait.
- Március 13-án délután a Magyarországi Egyházkerületi elnökségi ülésén vettem részt.
- Március 14-én, nemzeti ünnepünk alkalmából az Országházban részt vettem az állami elismerések ünnepélyes átadásán. Ez alkalommal Orbán János Dénes unitárius költő testvérünk Kossuth-díjban részesült.
- Március 16-án lelkészi értekezletet tartottunk Budapesten.
- Március 17-én részt vettem az Egyházkerületi Képviselő Tanács távközléses ülésén.
- Március 22-én dr. Szent-Iványi Ilona egyházkerületi jegyzővel látogatást tettünk Balog Zoltán református püspök-elnök úrnál.
- Március 25-én vizsgálószéket tartottunk Pécsen, a

Dél-dunántúli Szórványegyházközségben.

- Március 29-én részt vettem a Püspöki Szék távközléses ülésén.
- Április 11-én, Kocsordon ellenőriztem a lelkészi lakás felújításának II. ütemének teljesülését.
- Április 17-én egyházkerületi elnökségi ülést tartottunk.
- Április 19-én részt vettem a Magyar Unitárius Egyház elnökségi ülésén.
- Április 22-én vizsgálószéket tartottam a Debreceni Unitárius Egyházközségben.
- Április 23-án a Bartók Béla Unitárius Egyházközségben végeztem szószéki szolgálatot, majd délután részt vettem Baracsán a Perczelné Kozma Flóra felújított síremlékének avató ünnepségén.
- Április 27-én részt vettem a Püspöki Szék ülésén.
- Április 28-án részt vettem a Ferenc pápa tiszteletére rendezett fogadási ünnepségen.
- Május 5-én Elekes Botond főgondnokkal közösen átvettük a teljesen felújított lelkészi lakást Kocsordonon.
- Május 9-én, Budapesten részt vettem az V. kerületi Egyházi Épületekért Alapítvány kuratóriumi ülésén.
- Május 9-én délután egyházkerületi jelölőbizottsági ülést tartottunk.
- Május 19-én Egyházkerületi Képviselő Tanács ülésén vettem részt.
- Május 24-én a Heltai Kft. taggyűlésén, majd azt követően az egyházkerületi elnökségi ülésén vettem részt.
- Május 25-én szolgálatot végeztem az egyházkerületi ingatlanunk udvarán elhelyezett Páskándi Géza szobrának avató ünnepségén.
- Május 30-án részt vettem az Ökumenikus Segélyszervezet éves közgyűlésén.
- Június 3-án tartottuk az egyházkerület éves Közgyűlését.
- Június 8-án részt vettem a Püspöki Szék ülésén Kolozsváron.
- Június 9-én Kolozsváron részt vettem az Egyházi Képviselő Tanács ülésén.
- Június 12-13-án a részt vettem Csehétfalván a lelkésztovábbképző munkálatain.
- Június 15-én Budapesten részt vettem az V. kerületi Egyházi Épületekért Alapítvány kuratóriumának döntéshozó ülésén.
- Június 15-én egyházkerületi elnökségi ülést tartottunk.
- Június 21-én Elekes Botond főgondnokkal közösen Barlay Tamással az MTVA unitárius műsorainak vállalási szerkesztőjével folytattunk megbeszélést.
- Június 21-én, 28-án, illetve július 3-án részt vettem az egyházkerület elnökségének ülésén.
- Július 11-én Elekes Botonddal közösen részt vettünk Marosvásárhelyen a Magyar Unitárius Egyház elnökségének ülésén.
- Július 27-30. között családommal közösen részt vet-

tem a Magyar Unitárius Egyház által tervezett „Kapocs” családos táborban Tusnádfürdőn.

- Augusztus 20-án részt vettem Esztergomban, a nemzeti ünnep kapcsán rendezett hivatalos ünnepségen, illetve a Szent István-rend és Becsületrend átadási ünnepségén.
- Augusztus 21-én részt vettem az egyházkerület elnökségi ülésén.
- Augusztus 29-én szolgálatot végeztem az Ökumenikus Segélyszervezet által létrehozott Innovatív Technikum és Gimnázium átadási ünnepségén.

Köszönöm főgondnok vezetőtársamnak, munkatársaimnak, lelkésztársaimnak, az egyházközségek vezetőségének és hiveinknek a közös munkánkban nyújtott segítséget!

Tisztelettel kérem a Főtanács tagjait jelentésem elfogadására.

Miskolc, 2023. szeptember 6.

Atyafiságos tisztelettel:

Kriza János püspöki helynök

Elekes Botond főgondnok jelentése

**Beszámoló a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi
Egyházkerülete Közgyűlése számára
(Kocsord, 2022. június 3.)**

Kedves testvéreim!

Az elmúlt évben sok szempontból visszaállt hétköznapi életünk normális keretrendszere. 2022 végére gyakorlatilag véget ért a COVID 19 vírus okozta pandémia, a formális és informális megszorítások is, remél-

jük, már múlté. Ennek egyik leglátványosabb következménye, hogy gyülekezeteinkben az idei húsvétkor már az évszázadok óta bevett szertartás szerint emlékeztünk a Mesterre, úrvacsorai kehelyből ittuk a bort, ezzel is tanúságot téve az újszövetségről.

Hazánk, szélesebb környezetünk: Közép-Európa, de mondhatni az egész zsidó-keresztény világ létfeltételeit jelentősen befolyásolja, (át)alakítja a szomszédunkban zajló pusztító és kíméletlen háború. A 3. évezred megváltozott keretrendszerét mi sem ábrázolja jobban, hogy miközben több százezer ártatlan ember, ukrán, orosz, magyar és román katona és civil esik áldozatul egy hatalmi lázalom következményeként, a harctérrel 500, 1000 vagy 2000 kilométerre az emberek régi szenvedélyüknek áldozva békésen eljárnak a Bajnokok ligája futballmérkőzésekre, vagy otthonról nagy felbontású tévékészülékeiken, a szünetben látott reklámok bővületében csipszet majszolva megisszák a néhány doboz

sört, és szenvedélyesen szurkolnak kedvenc csapatuknak. A háborút, annak összes borzalmát igyekeznek távol tartani mindennapi egzisztenciájuktól, gyorsan csatornát váltanak, ha mások szenvedésével kell(ene) szembesülniük. És keresik a vélt vagy valós felelősöket, ellenségeket, akik miatt elszabadult az infláció, akik miatt az eddigi habitusukat kényszerűen feladva lakásukban meg kell elégedjenek 26 fok helyett 23-al. Még egy pillanatra sem akarnak belegondolni a letarolt ukrajnai települések áldozatainak életkörülményeire.

Beszámolómat a heti, havi vagy rendszeresen visszatérő szolgálatvégzésem felsorolásával és rövid ismertetésével folytatom, majd kitérek az elmúlt időszak néhány jelentősebb kérdésére.

Résztétel az egyházkerület és az egyetemes egyház hatóságainak munkájában

Minden évben elmondom és jelentésemben leírom, hogy tisztségem legfontosabb feladatának egyetemes egyházunk Magyarországi Egyházkerülete személyi feltételei, adminisztrációja, anyagi alapjai, fejlesztései és intézményei átlátható, tervezett, kiszámítható, biztonságos, demokratikus működésének biztosítását tartom. Ennek érdekében az elmúlt egy évben egyházi hivatalunkban, illetve otthonról heti legalább 40 órát töltöttem egyházi szolgálattal. Gyakorlatilag főállású munkatársként, tehetségem és munkabírásom legjavát adva egyházunk mikro- és makro menedzsmentjét igyekeztem ellátni. Az elmúlt fél évben részt vettem az Egyházi Képviselő Tanács Elnöksége ülésein. A korábbi tapasztalataimat „formalizáltam”: megírtam az egyház vezető tisztségviselőinek, hogy kizárólag egyházunk egyetemes hatáskörű ügyeinek vitájában veszek részt. Minden egyes alkalommal részt vettem (és elnököltem) az egyházkerület Elnöksége havonta (vagy annál gyakrabban), az Egyházkerületi Képviselő Tanács (EKKT) ülésein (utóbbi utolsó ülésén nem tudtam részt venni, azonban az ülés előkészítésében aktívan részt vettem). Továbbá részt vettem az Egyházi Képviselő Tanács

(EKT) zoom-felületen megtartott ülésein is (az elmúlt időszakban a testület négy alkalommal ülésezett). Külön is kiemelem, hogy 2022 nyarán részt vettem Marosvásárhelyen egyházunk Főtanácsán és Zsinatán, majd 2022 őszén Dicsőszentmártonban a Főtanács rendkívüli ülésén, aminek fő feladata egyházunk főjegyzőjének a megválasztása volt (Rácz Norbert korábbi főjegyző tavaly nyáron bejelentett lemondása miatt szükség a választásra). Nagy megnyugvással vettem tudomásul a választás végeredményét: a három jelölt közül a Főtanács többsége András Benedek tiszteletest választotta meg az elkövetkező hat évre egyházunk főjegyzőjének. András Benedekkel 2012 óta együtt dolgozunk. Ez idő alatt megbizonyosodtam, hogy kitűnően alkalmas a főjegyzői szolgálathoz tartozó minden munkakör ellátására. Az elmúlt hét hónapban Főjegyző úr az elvárásaimnak, túlzás nélkül mondhatom: egyházunk érdekei szerint látta el feladatait.

Az egyházkerület Elnökségének, mint intézményrendszerünk operatív testületének, az elmúlt esztendőben sikerült a napi működés szempontjából elengedhetetlen feladatokat ellátni, a felmerülő problémákra megoldást találni, azonban stratégia szempontból kiemelkedő fontosságú célkitűzés megvalósítására nem vállalkoztunk.

A hazai közélet iránt érdeklődők előtt ismert, hogy az elmúlt egy évben a legkülönbözőbb ok miatt az érintett közösségek megakadályozták, hogy egyházi fenntartásba kerüljenek közoktatási intézmények. Nem nehéz belátni, hogy az illetékes állami szervekkel továbbra sem tudtuk lefolytatni azokat a tárgyalásokat, amelyek egy közoktatási és/vagy egy szociális intézmény fenntartásának átvételéhez vezettek volna. Van hát mit tenni e téren az elkövetkező években.

Beruházások, fejlesztések és korszerűsítések

A Kormány 2071/2017. (XII. 28.) Korm. határozata hazai és határon túli egyházi fejlesztések támogatásáról (megjelent a Magyar Közlönyben, 2017. évi 228. szám, p 38217) című határozatban az egyházkerület beruházásaira 500.000.000 Ft támogatást biztosított. A támogatás összege sajnos csak egy évvel később került az egyházkerület folyószámlájára. Az Egyházkerület Képviselő Tanácsa 2019 elején megbízott a támogatásból megvalósítandó fejlesztések projektmenedzsmentjével. Nagy megnyugvással jelentem, hogy a beruházási program végéhez értünk, emberi számítás szerint 2023. június végéig rendeltetésszerűen felhasználtuk a kapott támogatást. Azt követően a szakmai beszámoló és pénzügyi elszámolás összeállítása következik, ami embert próbáló adminisztráció lesz. Ha Gondviselő erőt és egészséget ad, külön kiadványban fogok részletesen beszámolni a megvalósított eredményekről. Négy és fél év kitartó, gyakran frusztráló munkájára volt szükség ahhoz, eljussunk

idáig. Amikor elkezdtük, legfeljebb két évben gondolkodtunk.

Külön is említést teszek a beruházás legfontosabb megvalósításáról: gyakorlatilag elkészült a Szervét Mihály Egyházi Kulturális Központ, ami egyházunk életében soha nem látott feltételeket teremtett értékeink bemutatására.

Elsősorban az egyházkerület által megpályázott és elnyert 15 millió forintból a **hódmezővásárhelyi** templomunk legindokoltabb javítási munkálatait is elvégeztük. Az egyházközség lelkészének és gondnokának kérését méltányolva a fejlesztési programot a harangszerkezet felújításával és annak elektromos szerkezettel való felszerelésével bővítettük. A munkálatok finisében vagyunk, reményeink szerint 2023. júniusban ennek a programnak is a végéhez érünk. Rengeteg időre és energiára volt szükség a helyi vállalkozókkal való kapcsolattartás.

2022 őszén befejeztük az **„Unitárius egyháztörténeti, kulturális és turisztikai attrakciófejlesztés Kocsordon”** című projektünk munkálatait (Projekt azonosítószám: TOP-1.2.1-15-SB1-2016-00005, 107.872.300 Ft támogatásban részesült). Minden kiállítási berendezés és egyéb kiállítási tartalom a tavaly ősszel a helyére került, ősszel ünnepélyes keretek között átadtuk a központot a publikumnak. Az utolsó lépés, a névadás maradt még hátra, amire még az idén sor fog kerülni.

2022. februárban az egyedi pályázati kérelemmel a **parókia, a gyülekezeti terem és az iroda felújítására és részleges átalakítására 29 845 000 Ft támogatást** nyertünk. 2022. május 11-én helyszíni szemle keretében a kocsordi gyülekezet presbitériumával áttekintettük a feladatot és az anyagi lehetőségeinket. Az szakmai egyeztetés folyamatos volt, minden apró részletről közösen döntöttünk, figyelembe véve az egyházközség elöljáróinak véleményét és javaslatait. Első lépésben megrendeltük a parókia összes külső nyílászáróját (ablakokat és ajtókat), második lépésben a lelkési lakás topográfiájának az újragondolásával újjá varázsoltuk az erős- és gyengeáram-, a fűtés-, a gázrendszert, építettünk egy teljesen új fürdőszobát, új konyhát stb. Az egyházközség vállalta, hogy önkéntes munkában a verandát újrafestik. Ezzel a felújítással teljessé tettük a templom-parókia-községi tér hármas korszerűsítését. Reményeim szerint a jó minőségben elvégzett munkálatok időtálló beruházást jelentenek. Mostantól a gyülekezetre a központ „belakása” vár, nyilván jó gazdaként a folyamatos karbantartással szinten tudja tartani az épületek állagát stb.

A tavalyi egyházkerületi Közgyűlést követően sikerült birtokban vennünk az **Észak-Dunántúli Unitárius Szórvány Egyházközség parókiájának**, egyházközségi irodájának és gyülekezeti termének otthont adó kertvárosi házat (Győr, Szittyá utca 2.). 2015-ben Sándor

Gyula Mátyás korábbi lelkész munkaszerződését az egyházkerület vezetése rendkívüli felmondással felmondta. A lelkész által kezdeményezett munkaügyi pert (az elbocsátott munkatárs vitatta elbocsátásának indokoltságát) az egyház hosszan tartó bírósági perben jogerősen megnyerte. Ezzel párhuzamosan az egyház pert indított a lelkész és felesége ellen, akik annak ellenére nem adták át a parókiát, hogy erre már nem voltak jogosultak (szolgálati lakásra/parókiára az jogosult, aki szolgálatban/munkaviszonyban van a lakás tulajdonosával). A közel nyolc évig tartó eljárásban a bíróság másodfokon a 2023. május 24-i jogerős ítéletében az egyháznak adott igazat. A két per részleteiről, a ráfordított anyagiakról és a tanulságokról a jövő évben fogok a Dr. Mihály Noémivel közösen jegyzett előterjesztésben beszámolni. De visszatérve a korábbi kérdéshez: a ház birtokba vételét követően szakértővel felmértük annak állapotát. nem volt kétséges, ahhoz, hogy az elkövetkező évtizedekben a parókiában lakó lelkészi család méltó körülmények között élhessen, a hivatalban levő lelkész beköltözése előtt nagyban fel kell újítani a házat. Egy megbízható építési vállalkozónak (kapcsolatomnak) köszönhetően rövid idő alatt megállapodtunk a felújítás műszaki tartalmáról. Az előkészítési folyamatban végig jelen volt Szász János építő mérnök testvérünk, Kriza János helynök, továbbá az egyházközség lelkésze és gondnoka. Minden, ami megvalósult, a helyi tisztségviselők egyetértésével történt. Az egyház saját forrásból összesen 23 millió forintot fordított a felújításra. Az egyházközség vállalta, hogy anyagilag hozzájárul a konyha berendezésének költségeihez. A ház udvarának és kertjének, a kertben található haranglábnak a rendbetételét a gyülekezet tagjai vállalták. Bizom benne, hogy ebben az esztendőben e téren is jelentős előre lépés lesz. Összességében elmondható, hogy hosszú évek után helyreállt a rend, soha nem volt külső körülményeket teremtettünk a lelkésznek az eredményes szolgálatához. Az munkája és az általa újraépített gyülekezet cselekvő hozzáállása a jövő záloga. Az egyház központja minden tőle telhetőt megtett.

Könyvkiadási program

A Magyar Kultúraért Alapítványtól elnyert 9 millió forint támogatásnak, illetve a Petőfi Kulturális Ügynökség Nonprofit Zrt. operatív közreműködésének köszönhetően folytatni tudtuk az egyházkerület 2018-ban elindított könyvkiadói programját. A támogatásnak köszönhetően elkészült a sorozat 11., 12. és 13. kiadványa az alábbiak szerint:

Mikó Imre Az utolsó erdélyi polihisztor – Száz dokumentum és történet Brassai Sámuelről (ISBN 978-615-81123-5-2)

Mikó Imre A bércre esett fa – Bölöni Farkas Sándor életregénye (ISBN 978-615-81123-6-9)

Balázs Ferenc Mesefolyam (ISBN 978-615-81123-7-6)

A kötetek kiadásának előkészítése céljából szerkesztőbizottságot hoztam létre. A bizottság munkálataiban Dr. Kovács Sándor, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet rektora, Dr. Molnár Lehel, a Magyar Unitárius Egyház Központi Gyűjtőlevéltárának levéltáros kutatója, ifj. Mikó Ferenc unitárius lelkész (Mikó Imre unokája) és személyem vettünk részt. A szerkesztőbizottság Mikó Imre hagyatékában megtalálta a két kötet eredeti kéziratát. Felmerült a jogos kérdés, hogy tudniillik anno vajon a kommunista cenzúra nem rövidítette meg, nem cenzúrázta az eredeti kéziratot? A kéziratokat a szerkesztőbizottság tagjai összevetették a Romániában az 1970-es években megjelent kötetekkel. Arra a meglepő megállapításra jutottunk, hogy az eredeti kéziratok in integrum jelentek meg, nem maradtak ki belőle érdemi részek. Ebből kifolyólag a mostani kiadás során a fél évszázada megjelent köteteket vettük alapul.

Balázs Ferenc Mesefolyam (gyerekeknek szóló mesék) című kötetének kiadásával a sorozat részeként korábban megjelent két másik kötetrel együtt kiteljesedett a szerző ez irányú írói munkásságának bemutatása. Egyfajta irodalmi triptichonra emelkedett a fiatalon elhunyt, még a szűkebb pátriájában is feledésbe merült, a 20. század első évtizedei erdélyi irodalmának meghatározó szepiroja, a kiváló szociológus, világjáró és faluépítő unitárius lelkész szellemi hagyatéka. A kötet az előző két kötet formai jegyei szerint készült: Jánosi Andrea 10 illusztrációval reflektált a kötetben szereplő mesékre. Túlzás nélkül kijelenthető, hogy az illusztrációk önmagukban is jelentős művészi értéket jelentenek, Jánosi Andreát akár a kötet társ szerzőjeként is említeni lehetne.

A támogatásnak köszönhetően kiválóan képzett szakembereket tudtunk felkérni a kéziratok begépelése, a begépelte kéziratok többszöri nyelvi ellenőrzése/korrektúrája, a szövegeknek a ma érvényes helyesírási szabályok szerint történő megfeleltetésére, a kötet tervek előkészítése, a tördelés, illetve a teljes nyomdai előkészítés folyamatában.

Mindhárom kötet hiánypótló kiadvány. Az egyházkerülethez ez idáig eljutott olvasói és szakmai vélemények kivétel nélkül pozitívak. Nem csak a kötetek tartalmát, hanem azok megjelenítésével kapcsolatos elismeréseket is kaptunk. Mindez visszaigazolja törekvéseink helyességét, illetve a sok munkát, amit a kiadási folyamatba befektettem.

A kultúra.hu portálon már megjelent a két Mikó-kötetről recenzió:

<https://kultura.hu/a-bercre-esett-fa-boloni-farkas-sandor-eletregeny/>

<https://kultura.hu/az-utolso-erdelyi-polihisztor-miko-imre-brassai-samuelrol/>

Külső kommunikáció

Az elmúlt években készített beszámolómban ismerttettem egyházunk külső kommunikációval kapcsolatos véleményemet. Azon kívül, hogy, néhány informálisan hozzám visszajutott visszajelzés szerint, véleményemet néhány lelkész összevont szemöldökkel olvasta, gyakorlatilag semmi nem változott. Továbbra is azt állítom, hogy a meglévő, a (még) rendelkezésünkre álló szerény külső kommunikációs lehetőségeinket sem használjuk, vagy alacsony hatékonysággal használjuk ki. Továbbra is fenntartom, hogy önálló napirendként az egyházkerület testületei minden évben át kell(ene) tekintsék az aktuális helyzetet, és a szükséges intézkedéseket meg kell(ene) hozták.

Jelképes, hogy az Unitárius Élet című folyóiratunknak 2023-ban ismereteim szerint egy lapszáma sem jelent meg beszámolóim írásának időpontjában. 2022-ben végül megjelent négy lapszám, de nem az eredetileg

tervezett időpontokban. Kérdés számomra, mennyire ismert a gyülekezeti tagok előtt az orgánum, hirdetike a szószékről a lapszámokat stb.

A közmédiában kapott lehetőségeink száma 2023-ban tovább csökkent.

Újra és újra elmondom, hogy egyházunk külső kommunikációjának kovásza a lelkészi kar. Mindaddig, amíg ezt a szolgálatot a lelkészeink nem érzik a sajátjuknak, nincsenek tisztában a kérdés jelentőségével, addig nem várható előrelépés. Folytatódik az esetleges, a többségi társadalmat egyáltalán nem, vagy csak kis mértékben elérő és megszólító állapot.

Tisztelettel kérem a Közgyűlést, fogadja el beszámolómat!

Budapest, 2023. május 29.

Atyafiságos üdvözléssel:

Elekes Botond főgondnok

Felügyelő gondnoki jelentés a 2022. május - 2023. május 31. közötti időszakról

Felügyelő gondnoki beszámolómban röviden összefoglalom a 2022. május óta eltelt időszak fontosabb történéseit, eredményeit.

Tagja vagyok a Főtanácsnak, a Zsinatnak, az Egyházi Képviselő Tanácsnak (EKT), az Egyházkerületi Képviselők

Tanácsának (EKKT) és az Egyházkerületi (MUEME) Közgyűlésnek, valamint a Vallásszabadság Egyesületnek, a Nőszövetségnek és a Gondviselés Segélyszervezetnek.

Az Egyházkerületi Elnökségnek hivatalból tagja a felügyelő gondnok is. Az Elnökség általában havi gyakorisággal – szükség esetén ennél gyakrabban is – ülésezett. A több órán át tartó üléseken rendszeresen részt vettem, a határozat-hozatalokban közreműködtem. Az elnökségi üléseken számos fontos kérdést tárgyaltunk meg, amelyek közül csak jelzésképpen említek néhányat:

nyat: iskolai hitoktatás, folyamatban lévő beruházások, felújítások, szerződések helyzete, az EKKT illetve a Közgyűlés elé terjesztendő anyagok, vizsgálószerű vizsgálatok előkészítése, a média helyzet javítása, lelkészi állások betöltése, táborok szervezése, zárszámadások (MUEME, Heltai Kft. stb) vizsgálata.

2022. május 13-án került sor az Egyházkerületi Képviselő Tanács (EKKT) ülésére. Ennek napirendjén szerepelt egyebek mellett az Egyházkerület (MUEME) 2021. évi zárszámadása, a pécsi gyülekezeti ház és parókia megvásárlásáról szóló tájékoztatás. /Az Egyházkerület családi házat vásárolt a lelkészi lakás és iroda céljára Pécsen./

Az EKKT jóváhagyta a Heltai Kft 2021. évi üzleti beszámolóját, zárszámadását, az egyházi szolgálati gépkocsi beszerzésére vonatkozó tájékoztatást, valamint a Pestszentlőrinci Unitárius Egyházközség és a Dél-Dunántúli Unitárius Szórványegyházközség (Pécs) belső jogi személyiségre vonatkozó kérelmét.

2022. május 24-én részt vettem a Heltai Kft. éves taggyűlésén. A napirenden az előző év zárszámadása szerepelt, amelyet a taggyűlés elfogadott.

2022. május 28-án részt vettem az Egyházkerületi (MUEME) Közgyűlésen, Debrecenben, amelyen Püspök úr is jelen volt. Ennek napirendi pontjai között szerepelt – a vezető tisztségviselők, intézmények és társadalmi szervezetek beszámolóin kívül – a közösségi média helyzete, az ukrainai részorultak részére történt adománygyűjtés. A Közgyűlés tudomásul vette a DDUE (Pécs) ingatlan vásárlásáról szóló beszámolót, a pestszentlőrinci parókia kialakítására vonatkozó elképzelést. Támogatta a pestszentlőrinci és a pécsi egyházközség belső jogi személlyé válását.

A Közgyűlés jóváhagyta a MUEME zárszámadását

és határozatot hozott tiszteletbeli címekről, amelyekre az Elnökség tett javaslatot.

Egyhangúan támogatta Kászoni-Kövendi József felterjesztését a Főtanácshoz a tiszteletbeli püspöki helynöki címre - aki 8 évig ellátta a helynöki feladatokat -, Béres-Muszka Ibolyának a tiszteletbeli könyvtárosi, valamint Schmidt Piroskának a tiszteletbeli keblitanácsosi címre. A MUEME Közgyűlés egyhangúan megszavazta, hogy 2022-ben - áldozatos munkájáért - dr. Kiss Balázs atyánkfia, az Unitárius Alapítvány kuratóriumi elnöke kapja a Szervét Mihály díjat, Elekes Huba pedig a posztumusz Szervét Mihály díjat.

Az érintett időszakban 5 EKT (Egyházi Képviselő Tanács) ülésre került sor az egyetemes egyházban. Ezek az ülések igen hosszadalmas, gyakran 5-6 órás ülések voltak. Rendszeres napirendjükön szerepeltek a püspöki, püspöki helynöki, főgondnoki, esperesi jelentések és az egyes ügyosztályok, hivatalok és társadalmi intézmények beszámolóit, a gazdasági helyzet megvitatása és egyes ingatlangazdálkodási kérdések.

2022. június 10-én részt vettem az EKT ülésén, amelynek napirendjén a rendszeres beszámolók mellett tájékoztatást kaptunk Rácz Norbert tiszteletes úr főjegyzői megbízatásáról történt lemondásáról.

2022. június 24-én tartotta meg a Főtanács az ülést Marosvásárhelyen, személyes részvétel mellett. A Főtanács döntött tiszteletbeli címek adományozásáról, köztük az alábbiakról: Kászoni-Kövendi József - tiszteletbeli püspöki helynök; Béres-Muszka Ibolya - tiszteletbeli könyvtáros, Schmidt Piroška és Kriza Dániel - tiszteletbeli keblitanácsos.

A Főtanács elfogadta a vezető tisztségviselők (így a magyarországi főgondnok és a püspöki helynök) beszámolóit, a hivatalok és intézmények vezetőinek beszámolóit. Egyes testületi helyek betöltésére időközi választásokra is sor került.

2022. június 25-én Zsinaton vettem részt, Marosvásárhelyen, amelyen Püspök úr helyzetértékelést adott az egyház helyzetéről, feladatairól. Ünnepi nyilatkozat is született az erdélyi és magyarországi egyházrészek újraegyesítésének tizedik évfordulója alkalmából, amely felemelő esemény volt.

2022. július 29-én az egyetemes egyház EKT ülésén vettem részt, amelyen egyebek mellett határozathozatal történt a főjegyzői tisztség betöltésére összehívandó főtanács ülésről és a Főhatósági Hivatal vezetőjének kijelöléséről.

2022. szeptember 30-án Főtanács ülésén vettem részt Dicsőszentmártonban, ahol választást tartottunk a megüresedett főjegyzői tisztség betöltésére. A főjegyzői tisztségre András Benedek lelkész úr került megválasztásra.

2022. október 7-én EKT ülésre került sor, amely a rendszeres beszámolók mellett támogatta Dr. Szent-

Iványi Ilona nyugdíjba vonulásának halasztására vonatkozó kérelmét.

Az év egyik kiemelkedő eseménye volt 2022. október 15-én a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban, az Erdély épületegyüttesén belül felépített, nyárádgálfalvi unitárius templom hiteles másolatának templomszentelési ünnepe. Az eseményen megjelent egyházi vezetők, lelkészek és más felekezetek képviselői mellett vezető állami tisztviselők is jelen voltak.

Örömmre szolgált, hogy a frissen épült templomban 2023. április 10-én, a BUE által tartott húsvéthétfői ünnepi, úrvacsorás istentiszteleten is részt vehettem.

Az év másik fontos eseménye volt számunkra, 2022. november 12-én, a Kocsordi Unitárius templomban megtartott ünnepi istentisztelet, amelyen Kovács István püspök úr és Kászoni-Kövendi József ny. püspöki helynök, valamint Dr. Szent-Iványi Ilona is szolgálattevőként részt vett. Jeles egyházi és világi vezetők, helyi képviselők mondtak köszöntő beszédet.

Itt került sor a Kocsordi Látogató Központ Kriza János helynök úr általi felavatására, a látogatóközpont bemutatására és emlékfá ültetésre. Szívet melengető esemény volt!

2022. november 16-án kerekasztal beszélgetésen vettem részt, amelyen az MUEME Elnökség és a Budapesti Unitárius Egyházközség (BUE) több fontos témában egyeztetett (a megbeszélés 2023. január 24-én folytatódott).

2022. november 18-án EKKT ülést tartottunk, amelyen számos fontos kérdés szerepelt (vizsgálószekek, beszállító lelkész megbízása Kriza János helynök úr személyében, média helyzet, győri, pestszentlőrinci, kocsordi és pécsi ingatlanok, gazdasági és költségvetési ügyek).

2022. december 9-én ismét EKT ülésre került sor az egyetemes egyházban, amely többek között áttekintette az ügyosztályok és hivatalok tevékenységét és meghatározta a 2023. évi ülésezési tervet.

A MUEME és a BUE közötti megbeszélés folytatására 2023. január 24-én került sor. Ennek egyik lényeges kérdése a Budapesti Unitárius Egyházközség második lelkészi állás létrehozásáról szóló javaslata volt, amelyet mind az Elnökség, mind a 2023. május 19-ei EKKT is támogatott.

2023. március 17-én EKT ülést tartott az egyetemes egyház. Napirenden szerepeltek a szokásos püspöki, püspöki helynöki, főgondnoki, esperesi jelentések és az egyes ügyosztályok, hivatalok és társadalmi intézmények beszámolóinak elfogadása, ingatlan kérdések megtárgyalása.

2023. március 23-án EKKT ülésen vettem részt, amelynek napirendjén szerepeltek egyebek mellett személyi kérdések, a hitoktatás és az UNÉL helyzete, az OUT nyári tábor (2023. augusztus 14-20. közötti)

megszervezése és anyagi támogatása. További téma volt az önkéntes nyugdíjpénztári munkáltatói hozzájárulás emelése, két egyházközség személygépkocsi vásárlásához nyújtott egyházkerületi támogatás és az egyházi könyvkiadás eredményei.

Az EKKT elfogadta a 2023. évi zárszámadást.

Az egyházi ingatlanokkal kapcsolatos kérdések is napirenden szerepeltek (500 M Ft támogatás felhasználása, bérlemények helyzete, Barcsay u. lakás megürülése).

/Néhai püspökünk, Huszti János nejeének elhalálozásával megürült az Egyházkerület tulajdonát képező Barcsay u. lakás, amelynek hivatalos átadásán 2023. március 28-án Főgondnok úrral részt vettem./ Az EKKT-ban határozat született a lakás elidegenítéséről.

2023. május 19-ei EKKT ülés elvileg támogatta a BUE második lelkészi állás létrehozását, a Nyíregyházi Unitárius Leányegyházközség létrejöttét és a Bartók Béla Egyházközség belső jogi személlyé válását. Tárgyalt a hitoktatás helyzetéről, és egyházi ingatlanokkal kapcsolatos kérdésekről (Kocsordi parókia korszerűsítése, győri ingatlan felújítása).

Az ez évi taggyűlést 2023. május 24-én tartotta a Hel-tai Gáspár Kft, melynek napirendjén a 2022. évi zárszámadás szerepelt, amelyet a taggyűlés elfogadott.

Az Egyházkerület fontos feladata a két évenként aktuális vizsgálószéki vizsgálatok („püspöki vizitációk”) elvégzése. Ezek a vizsgálatok általában egy teljes napot igénybe vesznek, amelynek során az Elnökség a szabályszerű működést vizsgálja, ezen kívül a helyi gyülekezettel is találkozik.

A kérdéses időszakban az alábbi egyházközségeknél végeztünk vizsgálatot:

2022 május 8. Hódmezővásárhelyi Unitárius Egyházközség

2022. június 18. Bartók Béla Egyházközség, Budapest

2022.szeptember 10. Budapesti Unitárius Egyházközség

2022.október 8. Pestszentlőrinci Unitárius Egyházközség

2023. március 25. Dél-Dunántúli Szórvány Egyházközség, Pécs

2023. április 22. Debreceni Unitárius Egyházközség

Az év további részében tervezett vizsgálatok:

2023. szeptember 16. Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség

2023. október 14. Észak-magyarországi Szórványegyházközség, Miskolc

2023. november 26. Észak-Dunántúli Unitárius Szórványegyházközség, Győr

Az ingatlanok helyzetét csak jelzés-szerűen érintem, mivel az e téren elért eredményekről Főgondnok úr részletesen beszámol.

Egyházkerületünk a korábban elnyert 500 M Ft-os támogatás terhére az elmúlt években számos felújítást,

beruházást (lakás-felújítások, tetőszerkezet rendbe hozatala stb.) valósított meg.

Finisben van a Szervét Mihály Egyházi Kulturális Központ projekt megvalósulása, amely szintén az 500 M Ft-os támogatásból valósul meg. A Nagy Ignác utcai templomos ingatlan teljes földszinti része megújul (a befejezés 2023. I. félévében várható). Az ingatlant, beleértve a már ott működő óvodát, az EKKT tagjai is májusban megtekintették. A földszinti rész teljes átalakításáért elsősorban Elekes Botond főgondnok urat illeti köszönet. A kivitelezés mintaszerű, a projekt az egyház büszkesége lesz!

Fontos eredmény, hogy remek kivitelezésben megépült és átadásra került a Kocsordi Látogatóközpont, a kiállítási berendezésekkel.

Elekes Botond főgondnok úr közbenjárására a kocsordi parókia felújítására, a magyar falu program keretében 2022-ben 29 millió forintot nyert az Egyházkerület, amelynek célja a parókia, lelkészi iroda és gyülekezeti terem átmeneti funkció váltás fejlesztése.

Unitárius templom épült a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeumban.

Pécsett – az egyházkerület támogatásával - sikeres ingatlanvásárlás és birtokba vétel történt (parókia és közösségi ház), szép természeti környezetben és a funkcionak megfelelően. /Az ingatlan vásárlás régi vágya volt a gyülekezetnek, mivel nem állt rendelkezésre megfelelő közösségi tér./ A korábbi lelkészi lakás további hasznosításának előkészítése folyamatban van. Az új ingatlant és a lakást az Elnökség a vizitáció során megtekintette.

Győrött, ahol új lelkész (Bakó Nagy Zsuzsa) került ki-nevezésre, több éves pereskedés után sikerült kiűriteni és átvenni a lelkészi lakást, amelynek magas színvonalú felújítására az Egyházkerület 23 M Ft támogatást biztosított. A munkák előkészítéséért Kriza János helynök urat és Szász János atyánkfiait illeti köszönet.

Hódmezővásárhelyen fontos (harang) javítási munkák zárulnak le 2023. I. félévében.

Említést kell tennem az iskolai hitoktatásról, amelynek – kezdettől fogva történt megszervezésért – Dr. Szent-Iványi Ilona jegyző asszonyt illeti köszönet, aki a gyülekezeti lelkészek közül minden évben a legtöbb iskolai hittanórát tartja. A hitoktatás az Egyházkerulettől jelentős anyagi forrást, a hitoktatók részéről rengeteg energiát igényel, fenntartását azonban az egyházkerület kiemelten fontosnak tartja.

Az Elnökség javaslatot tett a 2023. évi Szervét Mihály díj odaítélésére, dr. Szent-Iványi Ilona lelkész és egyházkerületi jegyző személyében, aki évtizedek óta híven szolgálja az egyházat.

A kulturális, hitéleti programokat illetően örömteli, hogy a MUEME és a BUE több közös programot is indított.

Ezek között említendő a Pecz Samu emlékév prog-

ramjai, a Brassai Sámuel kötet és film ősbemutatója, Páskándi Géza mellszobrának avatása.

A könyvkiadási program keretében 3 újabb, magas színvonalú könyv jelent meg.

Az Egyházkerület az elmúlt években felelős, gondos, takarékos gazdálkodást folytatott, pénzügyi helyzete stabil.

Az iroda kis létszámmal működik. Számos adminisztratív és operatív feladatot az egyházkerület vezetői látnak el.

A Heltai Gáspár Kft., az Unitárius Alapítvány és a Gondviselés Segélyszervezet működése szintén stabil. A tisztségviselők díjazás nélkül látják el feladatukat.

A fentieket összegezve:

Az elmúlt időszak nagyon mozgalmas volt. Sok fontos eredményt könyvelhettünk el az Egyházkerületben, beleértve a különféle beruházásokat, felújításokat, a hitoktatást, a kulturális, hitéleti programokat, a könyvkiadást és más területeket, amelyekre büszkék lehetünk. Mindezek mellett – takarékos gazdálkodást folytatva – sikerült biztosítani a pénzügyi helyzet stabilitását.

Kérem a Tisztelt Közgyűléstől beszámolóm szíves elfogadását.

Kaveczkiné dr. Farkas Katalin
felügyelő gondnok

Dr. Szent-Iványi Ilona jegyző jelentése

**A MAGYAR UNITÁRIUS EGYHÁZ
MAGYARORSZÁGI EGYHÁZKERÜLETE**
Jegyzőjének jelentése a 2022. május 29.
és a 2023. május 26. közötti időszakról
a 2023. június 03-i közgyűlés elé

Nagytiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A Magyar Unitárius Egyház 2012-ben újjászerveződött egységes egyházi szervezetbe. A 2012. júniusi Főtanácson elfogadott új Szervezeti és Működési Szabályzat (SzMSz) alapján a Magyarországi Egyházkerületben harmadik alkalommal 2020. november 07-én jegyző megválasztására került.

A jegyző hatáskörét és kötelességeit az SzMSz 147-148-149-150-151.§ és 171§. határozza meg, melynek alapján a sajátos jogállásból következően a püspöki helynök közvetlen helyettese.

1. Egyházi tanácskozások, találkozók, ünnepségek

A 2022-23. évben részt vett a jegyző az elnökségi, lelkeszi, EKKT, közgyűlés, ülésein, egy lelkeszi átadás-átvételi ülésen, Püspöki helynöki vizsgálószerzők alkalmain, ezekről jegyzőkönyvet készített, azokat mellékletekkel ellátva, aláírta az egyházi iktatóba leadta.

Jegyzőkönyvek:

Az elmúlt egy esztendőben 28 jegyzőkönyvet írtam.

MUE ME Elnökségi ülések:

Az egyházkerületi elnöksége általában havonta egy alkalommal tanácskozik.

A napirendi pontokat és az ülésről felvett emlékeztetőket és a határozatokról szóló kiértesítéseket a jegyző készíti el.

Elnökségi ülések főbb témái:

- Elnökség kidolgozza az éves eseménynaptárt igazodva a kolozsvári főhatósági időpontokhoz;
- Észak-Dunántúli Szórvány Egyházközösségben 2022. március 31-ig láttam el a beszolgáló lelkeszi feladatokat. 2022. április 1-től a gyülekezeti közgyűlés meghívására Kovács István püspök Bakó-Nagy Zsuzsanna lelkeszt nevezte ki;
- Elnökség foglalkozott az Unitárius Élet egyházi kiadvány helyzetével, a kiadás nehézségeivel;
- Elnökség folyamatosan áttekinti az egyházi ingatlanok felújításának helyzetét;
- Elnökség meghatározta a nyári ifjúsági táborok helyét, idejét, költségvetését;
- Elnökség rendszeresen foglalkozik az iskolai hitoktatás kérdésével, melynek fővárosi beosztása 2022. szeptember 1-től nehézségekbe ütközött.

Egyházkerületi Képviselő Tanács ülései (EKKT)

EKKT az adott időszakban 3 ülést hívott össze az Elnökség. Ezek főbb témái, határozatai a következők voltak:

- EKKT vitatja meg és fogadja el az egyházkerület előző évi gazdálkodásának zárszámadását;
- Az EKKT meghatározta a közgyűlési napirendi pontokat, annak idejét és helyét;
- EKKT folyamatosan figyelemmel kíséri az iskolai hitoktatás helyzetét, melynek a felelőse a jegyző. Az iskolai év végén a hittanos gyermekeknek tanévzáró ünnepség és tanévnyitó megtartásáról döntött a testület;
- EKKT kíséri figyelemmel az egyházi ingatlanok állapotát, felújítását és értébecslését,

- EKKT hatáskörébe tartozik az Unitárius Élet kiadásának aktuális helyzete
- EKKT foglalkozott a megüresedett lelkeszi állások betöltésével is
- EKKT támogatólag javasolja egy újabb egyházközség belső jogi személyiséggé válását
- EKKT egy megüresedett ingatlan elidegenítését javasolja, ugyanakkor EKKT fontosnak tartja a pestszentlőrinci lelkeszi szolgálati lakás (parókia) kérdésének megoldását is.

Lelkeszi értekezletek

Az elmúlt egy évben 3 Lelkeszi értekezletet hívott össze a püspöki helynök úr.

Főbb kérdések, témák:

- lelkeszi ügyvitel menete, előírások, lelkeszekre vonatkozó szabályok;
- Püspöki helynöki vizsgálószerk időpontjainak meghatározása;
- nyári ifjúsági táborok megvitatása;
- beszámolók az egyházközségek életéről
- a lelkeszek után fizetendő önkéntes nyugdíjpénztár helyzetének rendezése.

Jegyző folyamatosan részt vesz és segíti az egyházkerületi hivatal munkáját. Elnökség megbízásából hivatalos leveleket ír, megkeresésekre válaszol.

2. Iskolai hitoktatás

Jegyző elnökség megbízásából országosan adminisztrálja a kislétszámú iskolai hitoktatói csoportokat. A szöveges beszámolót megírja a minisztériumnak, valamint erről a tevékenységről rendszeresen beszámol az EKKT üléseken. A jegyző maga is tart iskolai hittanórákat, már 9 éve. Az elmúlt évben 153 iskolai hittanórát tartott, mely 300 munkaórát jelent. A Magyar Bibliatársulattól és a Kálvin kiadótól közbenjárásomra sikerült 10 hitoktatói segédanyag csomagot ingyen szerezni.

3. Ökumenikus kapcsolatok

Jegyző 32 éve vesz részt aktívan a Magyar Ökumeni-

kus Segélyszervezet (korábban Szeretetszolgálat) munkájában. Ennek a szervezetnek a két nagy protestáns egyházzal együtt egyházunk is alapító tagja volt. Negyedik ciklusban választották meg a Felügyelő Bizottság elnökének. Rendszeresen részt vesz az FB üléseken, a rendezvényeken és az Adventi kampánynyitó ünnepségen. A Segélyszervezet éves forgalma 20 milliárd forint. A szervezet jószolgálati nagykövete: dr. Lévai Anikó.

Jegyző az elnökség megbízásából 2013-ban átvette a leköszönő Balácsi Lászlótól a Magyar Bibliatársulat Alapítvány kuratóriumi és elnökségi helyét, évente 4 alkalommal vett részt ennek rendezvényein, ülésein valamint az Adventi összejövetelen a főtítkárr felkérésére áhítatot tartott.

Jegyző részt vesz az Ökumenikus Tanács közgyűlésén, rendezvényein meghívott vendégként.

Jegyző elnökség megbízásából öt éve elnökségi tagja a Keresztény Zsidó Tanácsnak, melynek elnöke Székely János katolikus püspök. Ennek minden ülésén részt vett.

4. Tudományos munka

Jegyző előadásokat tartott a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészeti és Teológiai karán, vallás tudomány és egyház ismeret témakörben.

2022-ben jegyző előadást tartott a Keresztény Zsidó Társaság konferenciáin, melyet a youtube csatornára is feltettek.

Előadást tartott a 18. kerületi Tomory Lajos Múzeum szervezésében egy egyháztörténeti konferencián, Unitáriusok 100 éve Pestszentlőrincen címen.

Végül köszönöm a Közgyűlésnek a belém vetett bizalmat, és igyekszem munkámat a következő évben is – a Gondviselő segítségével – alaposan, átláthatóan és tisztességgel elvégezni. Kérem a jelentésem elfogadását.

Budapest, 2023. május 26.

Dr. Szent-Iványi Ilona
lelkész, jegyző

Pap Gy. László köz- ügyigazgató jelentése

Nagytiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Jelentés: 2022. május 29 – 2023.05.03 időszakról

A közügyigazgató feladatait az SZMSZ 152. § és 155 § szabályozzák.

Szeretettel köszöntöm a megjelent Kerületi Közgyűlésnek tagjait.

Nyomban, már az elején tisztelettel kérek elnézést azért, hogy késtem a jelentésem időbeni elküldésével. Talán egyetlen mentegetőzésem egészségi állapotomra utal(hat), hiszen több, mint egy hétig borzasztóan beteg voltam,

mialatt természetesen még ünnepi szolgálatokat is végeztem, persze szerényen figyelmeztetve a két gyülekezet jelenlevő, ünneplő tagjait.

A bemutatott jelentések hűen tükrözik napi pontossággal azokat az üléseket, melyeken megvitattuk az egyházkerület mindenre kiterjedő tevékenységét, s így én mellőzöm azt a kimutatást, ahol közölném, hogy mikor, milyen tanácskozáson, munkálatban vettem részt. Kijelentem, hogy teljes odaadással és elhivatottsággal végzem ilyen irányú megbízatásom is. Sajnálatos módon most sem sikerül teljesen újat mondanom, vagyis ismételnem kell magam abban a tekintetben, hogy nem jelenlétem, vagy beavatkozásom, netán helyreigazításomnak köszönhetően folyt törvényes mederben mindenkor az Elnökség tanácskozása, vagy az Egyházkerületi Tanács jóváhagyó, helyenként kiigazító, helyeslő, netán köszönő döntése, hanem egyszerűen garantáltan jelen volt minden egyes ülésen, mindenki részéről a magas fokú igény a törvény, és szabályszerűség betartására.

Megnyugtatom a Nt. jelenlevő közgyűlési tagokat és az otthon maradtakat is, hogy a tárgyalt időszakban arra törekedtem minden egyes tanácskozást megelőzően, hogy imádsággal, esetenként áhítattal kezdjük meg a munkálatokat. Ezt én első perctől kezdve szorgalmaztam és nyugodt szívvel elmondom, hogy teljes mértékben pozitív fogadtatásra lelt a kezdeményezésem.

Az Elnökség tanácskozása során felmerült az igény arra, hogy készüljön egy összesítő jelentés, melyet a 11 gyülekezet kitölt, visszaküld, a közügyigazgató összesíti, melyet majd a Kerületi Közgyűlés átnéz és meghozza a megfelelő véleményezését. Az előbb elősoroltak részben teljesültek, hiszen legjobb esetben alig több, mint fele küldte vissza a kért jelentést, s ennek köszönhetően sajnos nem sikerült elvégezni azt a munkát, melyre megbízott az Elnökség, melyet én is szerettem volna, és melynek csakugyan értelme lenne.

Időközben napvilágot látott egyházunkban az ún. Lelkeszi Jelentési Bizottság, melynek tagja vagyok és mely elvégezte kezdő tanácskozását. Erről jegyzőkönyv készült, sőt a főbb pontokat is rögzítettük, melyek az év folyamán kidolgozásra kerülnek. Nem tartottam fontosnak, hogy itt részletezzem a munkát, viszont tény, hogy néhány korabeli elv, szempont, cél továbbra is megmarad az új lelkeszi jelentésben. Én szívesen elvégeztem ezt a feladatot, melyre megbízást kaptam a Kerületi elnökségtől, de sajnálatos módon nem sok olyan adat van, melyet nyugodtan kiértékelhetünk és levonhatunk jobbtól, fejlesztő szándékú következtetéseket. Sőt, amint jeleztem, hamarosan valószínű új lelkeszi jelentés születik, melyhez ismét annak megfelelő összesítő jelentésre lesz szükség.

A vizsgálószékek alkalmával is megfogalmazásra kerültek bizonyos szempontok, melyek mentén szükséges felállítanunk egy követendő rendet minden egyes gyülekezetben. Ennek én is pártfogója vagyok, viszont elsődleges szempont, hogy milyen egyházközségi valláserkölcsi kérdések kerülnek elsődlegesen a jelentésbe, illetve

melyek azok a prioritások, melyek pontosan meghatározzák az egyházközségek anyagi vonatkozásai jelentését. Csak ha hirtelen az Aranykönyvi bejegyzések változatos skálájára, vagy hiányára gondolok – már ami a lelkeszi jelentések némelyikére jellemző, akkor ezt rendezni szükséges. Az anyagiak tekintetében pedig a zárszámadás és a költségvetés elmaradhatatlan, illetve a népesedési kimutatás, ami alapján valóban többféle tanáccsal láthatjuk el egymást abban a tekintetben, hogy mi lehet mozgató rugó a gyülekezeti életben és mit kellene másként végeznünk ahhoz, hogy eredményesebb legyen az ünnepi és mindennapi életünk.

Tekintettel arra, hogy a jelzett tevékenységi időszakban részt vettem gyülekezeti vizsgálatban, rálátásom is nyílt arra, hogy lelkesztársaim miként végzik a lelkeszi és adminisztrációs tevékenységüket. Nem találok itt helyét semmiféle minősítésnek, hiszen az én szándékom inkább a segítségadás, viszont azt jelzem, hogy az adatszolgáltatás, illetve a további adminisztrációs munka végzése szorosan hozzátartozik a feladatkörünkhöz és amennyiben megszületik az új lelkeszi jelentésünk, arra kérem majd a Nt. Elnökséget, hogy vegyék napirendre és tegyék az egyházközségek felelősségévé azt a tárgyilagos, pontokba szedett követelmény – csomagot, amittől várhatjuk az egységes, átlátható, adat teljes, pontos stb. kimutatásokat és nem utolsó sorban a gyülekezeti fejlődést is. Reménykedve a jövő lehetőségeiben, bizakodással várom a fejleményeket. Tisztelettel kérem jelentésem elfogadását.

Kocsord - Debrecen, 2023. június 3-án.

Atyafiságos tisztelettel és szeretettel:

Pap Gy. László közügyigazgató

Hit és elkötelezettség

A gyermekkori élmények, események talán, mindenkinél léteznek, olyannyira, hogy meghatározhatják gondolkodásukat.

Engem is, mint minden gyermeket, sok-sok dolog befolyásolt, sok minden hatással volt és lehetett rám, amit csak később értettem meg.

A hit gyakorlása és fontossága a régi, elnyomó rendszerben, erdélyi, székely, kisebbségi létben, nem is lehetett egyszerűen érthető még felnőtteknek sem.

Emlékeimben az volt a meghatározó, hogy ovisként, majd iskolásként IS, csodálatos, fehér falu templomunk az iskolával szemben található, - így naponta láttam, megcsodáltam hatalmasnak tűnt, karcsú tornyát. Szüleimtől, főleg anyai nagyszüleimtől, már gyermekként hallottam történeteket, egyházi eseményeket, láttam korabeli, fekete-fehér fotókat, ahol népviseletben mennek be a templomba.

Később, közeli, rokoni-családi kapcsolat révén, megcsodálhattam azt a templomi orgonát és szószéket, Mózes-székét, melyet drága nagymamám testvére és fia festett, faragott, - melynek szépsége akkor is, később is, kirándulókat vonzott.

Óvodás és kisiskolás koromban, nem sokat voltam templomban és a gyermekkori vallásórákra sem jártam, - egyszerűen csak azért, mert pedagógus Édesanyám hivatása, munkahelye is veszélyben lehetett, ugyanis, akkoriban, nagyon figyelték a pedagógusok egyházhoz fűződő kapcsolatát. Sokan, nem tartották szerencsésnek, nyíltan felvállalni, ezért a keresztszülőket és egyházi esküvőket is óvatosan vették igénybe.

Mégis, ma tapasztalt fejjel, úgy gondolom, történhetett egy csoda, mert drága jó Édesanyám egyedüli elhatározása alapján, ötödik elemista koromtól, én is részt vettem a hittanórákon, a későbbi konfirmálásra való felkészüléseken.

Iskola- és osztálytársaim, már korábbról jártak ezekre az órákra, melyeket a település unitárius lelkésze tartott a gyülekezeti teremben.

A településen élők nagyobb része, akkor még unitárius volt, így a gyerekek konfirmálása is természetes volt, minden tavasszal.

Az első hittanórára nem teljesen emlékszem, viszont arra igen, hogy egyre inkább szerettem ott lenni, egyre inkább éreztem kisiskolásként, hogy valami megfogta gyermeki lelkemet, a hallottak megérintettek és szívesen voltam jelen, hétről-hétre.

A hetedik osztályos konfirmálás eseménye elevenen él emlékezetemben, pedig nagyon régen, 1971 májusában volt, egy csodálatos, tavaszi napon.

Hogy ma milyen a konfirmálásra való felkészülés, nem tudom, de azt igen, hogy akkor a Káté összes kérdését kellett tudni, de ez a tanulás, nem volt teher. A Tiszteletes Úr, pap bácsi, olyan pedagógiai érzékkel tanította meg ezeket a kérdéseket, mesélte, magyarázta az egyházi történeteket, bibliai eseményeket, hogy számomra, de úgy gondolom, mindannyiunk számára, élmény volt hallgatni. Megtanulni így nem is volt nehéz és a vallásomról tett fogadalom emléke, akkor olyan lelki erővel, bátorsággal, hittel és bizakodással hatott rám, mely azóta is létezik.

Drága Tiszteletes Úr, aki magas kort ért meg, tőlem nem csak a káté kérdéseit kérdezte a fogadalomtevés-kor, hanem egy csodálatos gondolatot is el kellett mondanom, hogy mit is jelent nekem az unitárius hit és miért szeretnék ebben a hitben élni.

Akkori emlékeim elevenen élnek, hiszen nagy bátorsággal, hangosan mondtam azt a hosszú, de nagyon szép gondolatsort, melyet a gyönyörű, fehérfalú templomunk, zsúfolásig megtelt hallgatósága teljes csendben, figyelmesen hallgatott.

Sok, egyszerű, iskolai élményem lett hetedikes koromig, de ilyen, amit akkor éreztem, soha nem volt.

A konfirmálás és a hitemről tett fogadalom, valamint lelkészünk emberi nagysága, olyannyira hatottak rám, hogy középiskolás koromban is, vakációban, minden vasárnap a templomban voltam. Éreztem, hogy ott a helyem, mert egyházi, hitbéli, emberi tudásom gyarapodik és általános műveltségemhez mindenképpen hozzájárul.

Közben, az évek múlásával, szintén a pedagógus pályát választottam, mely a családban gyakori volt, de tanítóként még mindig a régi rendszerben éltem. Félelem semmi nem volt bennem, sőt tudatosan részt vettem minden istentiszteleten, egyházi ünnepen és büszke voltam arra, hogy anyai családom, anyai felmenőim közt, sokan szépítették, díszítették faragásaikkal, festett kazettáikkal templomunk belsőjét.

A szomszéd településen tanítottam, de templomunk továbbra is azzal az iskolával nézett szembe, ahol elemi tanulmányaimat végeztem, ahol megtanultam írni, olvasni és MA felnőttként nagyon tudom érezni, Reményik Sándor Templom és iskola c. nagyszerű versének mondanivalóját, melynek gondolatait mindörökké vallom.

Unitárius hitem egyre erősebb lett, valóban éreztem fogadalmam tartalmát és fontosságát, hiszen kincses

Kolozsvárra kerülve, igyekeztem vasárnaponként ott lenni a gyönyörű unitárius templomunkban, Szervátiusz asztalát megcsodálva, imádkozni és vallani, hogy Egy az Isten.

Hitem elkísért a „nagyvilágba” is, ahol magyarok között, magyar istentiszteleten, mindig egyházamra gondoltam, őseimre, akik megtartották hitüket, minden nehézség ellenére, ahol csodálatosan szép, egyházi énekeinket is énekelhettem és soha nem éreztem, hogy bármely, más valláshoz kellene tartoznom.

Akkor is, ma is tudom, hogy a hit Isten ajándéka és mindannyian azt a hitet gyakorolhatjuk, mely meggyőződésünkhöz a legközelebb áll.

Azóta, mint egy világvándor, aki visszatér gyökereihez, közel állok gyermekkorom, szűkebb szülőföldem templomához, de a kolozsvári és az anyaországi, egyik kis unitárius gyülekezetéhez is, - ahol mindig jó imádkozni, mindig jó Istennel beszélgetni, megköszönni jóságát és hálát adni mindenért.

Spáda Ildikó

Hat fohász

Csiki András
(Nyárádszereda, 1980)
közgazdász, újságíró,
költő, a Debreceni Uni-
tárius Egyházközség
gondnoka.

Kötetei:

- Aposztróf. Versek;
Littera Nova, Bp., 2012
(Prima verba könyvek)

- Ki talál ki? Erdélyi dallam. Versek; Romanika, Bp., 2017 (Irodalmi építőkövek sorozat)
- A babonás kéményseprő. Versek gyerekeknek, V. Szabó Ildikó festményeivel; Romanika, Bp., 2017 (Irodalmi építőkövek sorozat)

<https://blog.sic.hu/csikiandras>

<https://www.facebook.com/csikiandrasvers>

I. Székely ima

„Te, aki rendezed ezt a nagyvilágot,
Juttass nekünk is egy kicsi boldogságot.”

Széllyes Sándor: Székely karácsony

Uram! Ha lesz egy kis idő,

(sűrű évszázadok vannak, nemde?)

ne hagyj minket cserbe!

Ne feledkezz rólunk: vedd elő az aktánk,

bár egy fokkal, jobb sorsot szabj ránk!

Nem amerikás, pezsgős gazdagságot,

de örömet, nyugalmat s dolgozós szabadságot.

Mert szorított a cipő száz éve is, de másként,

mi nem akarjuk a másét, de a magunkét nem adnánk,
sokunk megszaladott, de mi már nem szaladnánk.

Anyánk nyelvét pedig tépik, apánk nevét pedig vinnék,
kaszálót, erdőt, szántót, bölcsők helyét s temetőket.

Égetnék az arcunk: szégyelljük, hogy vagyunk;

utunkat sározzák, vadásszák csillagunk.

Hordták már a búzát csűrűből, gabonából,
kilopták az igét, a pappal, a palástból,
lőkték fiainkat sortűzek elébe,
vágják koporsónkat – gyújtósnak, miszlikbe.
Mondtak hazátlannak, ki idegen a tájon,
mit több száz éve verssel – szerelmesen, áldón.
Sűrű évszázadok voltak: csaltak, csalogattak.
Uram! Segíts, segélj a székely-magyarnak,
ne hagyj minket cserben, ne hagyj minket veszni!
Szeress meg egy kicsit, mert mi nagyon
tudunk szeretni!

II. Lyukad a szívem, Istenem!

Lyukad a szívem, Istenem!

Tán csak a helye tátong.

Falja valami éhesen,

vadul, veszettül rág ott.

Lyukad a szívem, Istenem!

S nem tudom biz' a törvényt:

a jóság nehezen terem,

kinek, hogy írjak kérvényt!?

Lyukas a szívem, Istenem!

Félálom félhomályban:

véres kezek az ingemen,

ökök szorul a számban.

Lyukas a szívem, Istenem!

Elmar a rúttság tőled!

Ne hagyd a pusztulást velem,

létem a széppel sződd meg!

III. Uram! Legyél te irgalmas...

Uram! Legyél te irgalmas, de igazságos
is legyél. Sok az árus és vegyes a portéka,
s ki mérgező gondolatát csodaszerként adja,
ne szánd meg te azt: bűnhődje
mit bűne ér, ne engedd a gyónás
csodaszerét hatni! Uram! Te végtelenül vagy
irgalmas, de vagy-e milliommód annyira igazságos,
hogy kik a jóságot éjnappal köszörülik, magad elé

vedd azokat s tanítsd a szívüket a szép szerelmére, buta kezüket a jót megfáraggni, szemüket törvényed szerint látni?! Uram! Kik a rosszal fajtalanzkodnak, kiknek sötétszobák labirintusa a lelkük, hallásukat ne hagyd te azoknak a hazugság hullámhosszán, egyenesítsd ki az ő járásukat, tövéig de nyírd a hitványságot és az ármányt. Uram! Irgalmad nem nyomoríthatja az igazság számadóját: tenmagad. Ha más nem használ, hát verd meg, verd meg bottal a barmokat!

IV. Nem egyforma biz' a vétek

Jóistenem, én Istenem!
Behunyom a gyermekszemem,
becsukom a felnőttet is:
nézz meg engem így is, úgy is!
Én is nézem, én is látom,
annyi pompás számárságom,
szinte szép balfékségem,
savanyúra maszkolt képem,
a hogyismondjam szántsándékot,
hogy a jószívem is sokat kopott.
De mégis, hisz tudlak annyi jelben,
megoldom a gyermeknyelvem,
megoldom a felnőttet is,
az ember ahogy van, úgy vét is.
De mérhetnéd kiben több az ármány,
jegyezhetnéd, ki fut meg gyáván,
ki ha esküszik, azt meg is szegi,
ki a szépet rommá teszi.
Nem egyforma biz' a vétek,
én csak egy kis súly'zást kérek,
s kulcsolom a gyermekkezem,
szorítom én felnőttelen,
szorítom a felnőttkezem,
s kulcsolja a gyermek velem.

V. Istenem! De megcsúfolnak

Mert mindenben, mindenhol, mindenkor ott vagy,
Istenem! De megcsúfolnak! Veszik mocskos szájakra
a neved, csontozzák a szereteted, foltoztatják szennyes
módjuk, bujtogatják sok bolondjuk, mutatják a hit
fonákját, kerülük a hűség táját. Istenem!
De megcsúfolnak!
Mondják maguk szabadabbnak, szent törvényid,
mint, hogy égi,
mennyi félős mégse féli, csak a pénzért remeg nagyon,
érte anyját veri agyon, s mennyi döngeti a mellét,
adna becsületből leckét, s mikor nem látják elorozza,
mások álmát s bútorozza. Istenem! De megcsúfolnak!

Istenem! De megcsúfolnak! Törpe-félék magasodnak,
árnyékuk messze nyúlik, borulunk, mint a kuglik, s már
nem tudom, hogy kit sajnáljak
(s hogy jó szó erre a sajnálat?),
Téged, akit nem keresnek, vagy minket,
akit megkerestek,
s tömik belénk, ami hazug, fejünkön a nehéz satuk.
És mert mindenben, mindenhol, mindenkor ott vagy,
ezért ugyan, kit okoljak (s vajon jó szó erre,
hogy okollak?)
Téged, akit nem találnak, vagy magunk,
kiket megtaláltak,
annyi retkes, rühös rosszal,
de meg nem küzdünk a gonosszal,
csak hajtjuk fejünk térden alól,
karám való nekünk s akol.

Nem sajnállak, nem okollak,
Veled vagyok, nem panaszkollak,
egyszer-egyszer, de nyújtsd a kezem,
néhanapján nyisd a szemem,
hizlald meg a türelmemet, erősítsd a szerelmemet,
egy-egy kicsit, csak biztatónak,
s tarts meg engem jónak!

VI. Érveink fogyatkoznak

Érveink fogyatkoznak, Istenem,
gyermekünk feleselnek szemtelen,
nevetik az ügyel-bajjal dolgaink,
válogatják féltő-óvó szavaink.
Repülnének esztelenül, szárnyatlan,
a kísértés, én Istenem, számtalan,
hívja őket nem létező csodatáj,
sok pasztik ábránd kis szívükbe betalál.
Adj, Istenem, szép életet ő nekik,
s legyen úgy, hogy szép életük szeretik,
add, hogy lássák, melyik is a tiszta sor,
hogy a jószándék is gellert kaphat valahol!
Adj, Istenem, sok mosolyt az arcukra,
mert komolytalan, ki a mosolyt nem tudja,
hogy teremjenek, tudjanak s ha lázadnak,
tudják helyét büszkeségnek s alázatnak!

Reformáció Baranyában

Ha valaki most arra kérne, hogy meghatározzam mi a vallás, nagy bajban volnék. Egy rejtélyes belső erő, ami stabilitást nyújt, egy erkölcsi fém, ami időben közbelép, ha túl gyorsan, túl sokat akarunk, egy lelki

mérce, amire néha feltekintünk, vagy netalán tán egy olyan menedék, ahova szorult helyzetünkben fejvesztve igyekszünk? Nem tudom. Csak abban vagyok biztos, hogy az emberré válás pillanatában már létre kellett jönnie, hiszen akkor, ott is valamiben bíznia kellett az őseimnek. Lehetett az egy láthatatlan szellem, egy megtestesített totem-oszlop, szobor, vagy akár egy állat képe. Aztán az ember arra az értelmi szintre jutott, hogy a világ keletkezése is foglalkoztatni kezdte. Különböző civilizációk, különböző magyarázatokkal szolgáltak, és persze mindenik a magáét tekintette az igaznak, az egyetlennek.

Évezredek teltek el, amíg sikerült kompromisszumra jutniuk, és Isteni sugallatra, több korabeli forrásra támaszkodva megszületett a Biblia, amit ezek után az emberi mivoltunkat meg nem tudván tagadni, több féleképpen kezdtünk el magyarázni. Mindenki saját belátása, érdeke szerint, legtöbbször saját forrásinkra támaszkodva, ritkábban a felvilágosult, szakavatottabb személyek véleményére hallgatva. A nagyobb nemzetek mindig igyekeztek arra, hogy saját fontosságukat kihangsúlyozzák, így a kereszténység elterjedésében is ők szeretnének gyakrabban szerepet vállalni.

Adott egy nép, a magyar, aki Ázsiából Európába érkezve rádöbben, hogy a kereszténység az egyetlen járható út a fennmaradás érdekében, és már az ezredfordulón felveszi a kereszténységet.

Így tagolódik be a magyarság az európai kereszténység családjába. Évszázadok múlva azonban újabb irányzatok kelnek életre, a magyarság életében is gyökeret vernek a protestáns eszmék. Először külföldi, majd magyar reformátorok lépnek a színre.

Ezek felkutatására, lajstromba vételére tesz kísérletet a „Reformáció Baranyában” című kötetében Szalay Lajos nyugalmazott református lelkipásztor. A szűkebb

régióról, Baranyáról szóló alapos munkával összegyűjtött, adatokkal jól alátámasztott események sorozata sokunk számára számtalan érdekességgel szolgál. Különösen érdekes a történelmi hűség nevében felsorolásra kerülő települések lakosainak felekezeti hovatartozása és annak változása az évszázadok során.

A szerző a reformáció, majd az ellenreformáció szinte minden mozzanatára kitér, és keresi, néhol meg is találja a választ a miértekre. Ez mindenképpen fontos, és évszázados hiányt pótló kiadvány, hiszen ma hányan tudják, hogy Baranyában, annak több vidékén, több település református, vagy unitárius gyülekezettel rendelkezett?

Ha csak a történelmi hűség nevében született volna ez a könyv, már akkor is értékesnek volna mondható, de a szerző a könyv több mint kétharmadában épp a protestáns múltra épült újabb egyházközség, a pellérdi református gyülekezet életre keltésének történetét meséli el. Annak minden nehézségeivel, a várt és váratlan akadályokkal való küzdelemről és végül a siker koronázta győzelemről.

A kötet azonban egy keserű eseménnyel zárul. A templomépítő, gyülekezet szervező nyugdíjazott lelkész munkásságát megköszönve a pellérdi gyülekezetet mára már másik lelkész fennhatósága alá rendelték.

A kötet utolsó oldalán a szerző sorsába beletörődve csak ennyit ír: „Mindezt SOLI DEO GLORIA”: vagyis egyedül Istennek a dicsőség!”

Lelkipásztorhoz méltó hozzáállás, amiből egyre kevesebbet tapasztalunk napjainkban.

Bandi András

Rövid történelmi visszatekintés az idén 100 éves Budapesti Unitárius Misszióház és Unitárius templom, a későbbi Bartók Béla Unitárius egyházközség történetére

A Bartók Béla Unitárius Egyházközség használatában levő Budapesti Unitárius Misszióház 1923. július 15-én történt alapításának 100. évfordulójára emlékezünk az idén. A Budapest IX. kerületében, a Högyes Endre (akkor Rákos) utca 3. számú épületben egy háromemeletes házban

megbújva található ez a torony nélküli unitárius templom és misszióház, melynek történetét, rövid történelmi visszaemlékezését az alábbiakban adom közre, a teljesség igénye nélkül.

A kiegyezés utáni Budapest az ország politikai, gazdasági, kulturális és közigazgatási központjává vált. Ennek köszönhetően egyre több erdélyi unitárius család települt időlegesen vagy tartósan Budapestre. Az ő hitéleti igényeiket szolgáló Ferencz József unitárius püspök 1881. október 3-án történt kinevezéssel Derzsi Károly lelkészt bízta meg egy Budapesti egyházközség létrehozásával, ami a kolozsvári székhelyű Magyar Unitárius Egyház gyülekezeteként jött létre. Derzsi Károly

vezetésével bízták meg aztán Pecz Samu műegyetemi tanárt az első magyarországi unitárius templom tervezésével, aki 1885-1890 között készítette el a terveket, többszöri módosítás után. A kivitelezés 1889. május 1 - 1890. november 5. között történt, a mai Nagy Ignác utca 2. sz. alatti telken – és mai ésszel hihetetlenül rövid idő alatt készült el!

1899. október 1-én Józán Miklós kapott kinevezést budapesti unitárius lelkési feladatok ellátására. Egyik legfontosabb feladatának tartotta a Budapesten és a szórványban élő unitárius diákok hitoktatását, amit mindvégig személyesen, naprakészen szervezett és irányított. Lelkeszi munkája mellett 1922-től a „püspöki vikáriusi” – püspök helynöki - szolgálatot is végezte. Munkáját később segédlelkészek, hitoktatók és a Budapesti Unitárius Misszióház (mint részben önálló intézmény) segítette.

A Trianoni békediktátum következményeként 1921-től sokan menekültek, települtek át Magyarországra és az Erdélyből érkező unitáriusok számára már kicsinek bizonyult a Nagy Ignác utcai, addig egyedüli unitárius templom.

Az áttelepülő és növekvő számú unitárius hívek lelki gondozásához szükséges Budapesti Unitárius Misszióház és templom létrehozását Csiki Gábor kolozsvári unitárius lelkész vetette fel, amit angol és amerikai anyagi támogatással tartott megvalósíthatónak.

1921-ben Csiki Gábor budapesti egyházköri lelkész kinevezést kapott, közvetlen felettese Józán Miklós volt.

1922-ben körutat tett Angliában, ahol az unitárius érdekeket képviselve előterjesztett egy külföldi mintára megtervezett Unitárius Misszióház gondolatát. Csiki Gábor jó kapcsolatai révén szerzett támogatás eredményeként a következő évben egy angol-amerikai bizottság meghatalmazása alapján Misszióház céljára megvásárolták a Rákos (ma Högyes Endre) utca 3. szám alatt levő épületet. Ennek eredményeként 1923-ban hivatalosan is megnyílt az unitárius közösség második fővárosi központja.

A Misszióház adott otthont az Istentiszteletek tartásának, a valláserkölcsei nevelésnek, az egyleti életnek, diákokthonnak és az egész ország területére kiható miszióknak.

Unokaöccse ifj. Csiki Gábor 2003-ban adott interjúban így emlékezett az adománygyűjtő körútról való hazaérkezésre:

„A nagybátyám megkért, hogy várjam Budapesten a vasútállomáson, és segítsek neki. Megérkezik a vonat, és leszáll egy nagydarab ember, nagy télikabátban, hogy

alig ismertem rá. Két kis bőrönd volt nála. Csodálkoztam, hogy minek neki a segítség. Miután hazaértünk, kiderült, hogy kabát bélésébe volt belevarrva az összes pénz, amit külföldön gyűjtött. Ezért kellett a biztonsági kíséret.”

Az épület eredetileg 1899-ben Gans Ármin építési vállalkozó háromemeletes bérházaként épült. Helyén addig egy földszintes kis ház állt, melyben Molnár Ferenc: „A Pál utcai fiúk” című könyv főhőse, Nemecek Ernő és családja is itt lakott - a történet szerint.

Erre emlékeztet az épület utcai főhomlokzatán az egyházközség és az önkormányzat által 2016-ban közösen elhelyezett Nemecek Ernő emléktábla.

Az épületen belül imaterem - méreteit tekintve templom - belső kialakítására a misszióház hátsó traktusában levő lakások lebontására, átalakítására volt szükség, ami különleges építészeti megoldásokat kívánt, de a szükséges pénzügyi fedezet azonban még hiányzott. Csiki Gábor újabb adománygyűjtő körútra indult 1927-ben az Egyesült Államokba, a budapesti hívek pedig saját maguk kezdtek pénzt gyűjteni.

1928-ban már 30 fős diáktöbbséget létesítettek erdélyi, többnyire menekült diákok számára.

A templom építési munkálatait Budapest Székesfőváros 25.000,-Pengővel támogatta. Ennek eredményeként az egyház 1928-ban a tervek elkészítésével bízta meg Gotthardt Zsigmond és Padányi Gulyás Jenő építészeket.

A Méhes Emil és Méhes György mérnökök által irányított átépítés során az udvari hátsó traktus földszintjét és első emeletét összefogva, áthidalva a középső főfalat teljes 20 méteres hosszában kiváltották, mellyel egy 10 méter széles, 8 méter magas és 20 méter hosszú teret nyertek.

Az imaterem a lakóépület hátsó részének földszintjén és I. emeletén épült. A szükséges méretű helyiség elérése céljából le kellett bontani az itt lévő válaszfalakat, a 20 méter hosszú közbülső főfalat és a földszint fölötti födémet. A középső főfalnak a terem fölött levő részét statikailag megfelelő kiváltó szerkezettel támasztották alá.

A kivitelezést nehezítette, hogy az imaterem fölötti II. és III. emeleti lakásokból az ott élők a munkálatok ideje alatt sem költöztek el. A középső főfal kiváltása hét darab, egyenként 1,10 méter magas, két és fél méterenként elhelyezett szegecselt vastartó segítségével történt. Nem volt egyszerű a vasbeton pillérek alapozása sem, mert a centrális terhelés elérése céljából a régi alapon kívül és belül, annak bolygatása nélkül kellett új alapozást készíteni. Mivel a terem egy szűk hátsó udvar felől kapja a természetes fényt, azon az oldalon három nagyméretű ablaknyílást alakítottak ki.

A precíz, körültekintő, de sok kihívással járó munka eredménye egy egyszerű, de részleteiben is szemet gyö-

nyörködtető templombelső lett. A fagerendás, kazettás mennyezet motívumai, a padok, ajtók és a szószek mintái, a hajlott ívű orgonakarzat, a fargott facsillár, a stílszerű vasalások és a farácsos felső ablak igazi erdélyi hangulatot varázsoltak a zajos nagyváros közepére. Az átépítés a ház utcai frontját is érintette, a bérház régi homlokzatát a tervezők egyszerűbb architektúrára cserélték.

A munkák ismertetését és a kivitelezési technológia egyedi, különleges megoldásait

„A mérnök- és építész-egylet közlönye” 1930. februári száma részletes leírásában tette közzé. A közel 100 évvel ezelőtti munka gondossága és precizitása példaértékű a mai mérnökök számára is!

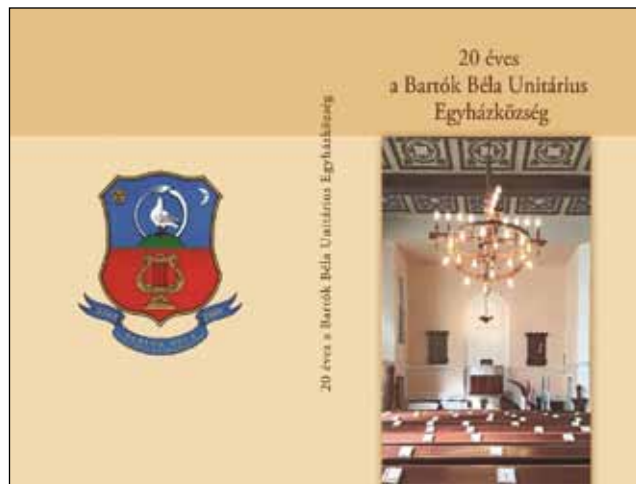
A Misszióház és a kápolna létesítését 1928-ban a templom előterében elhelyezett márványtáblán örökítették meg.

Az új templomot 1929. február 10-én szentelték fel, melyen a kormányt Klebelsberg Kunó kultuszminister, a fővárost Ripka Ferenc főpolgármester képviselte.

Az épületet 1953-ban államosították. 1990 után az egyház csak 25%-át kapta vissza az államtól, a társasházzá alakult épületben előnytelen hozzájárulási kötelezettség mellett.

2001-ben a Budapesti Unitárius Egyházközség hivatalosan kettévált, a Hőgyes Endre utcai gyülekezet önálló egyházközség lett.

Az egyházközség Rázmány Csaba püspök úr javaslatára 2001. szeptember 22-én vette fel a nagy unitárius zenészerző iránti tiszteletből a Bartók Béla Unitárius Egyházközség nevet.

Rendszeresen megemlékezünk Bartók Béla születésnapjáról. 1981-ben, születésének 100. évfordulója alkalmából, emlékére kopjafát állítottunk a templomban.

Szinte Gábor Bartók Béláról készült nagyméretű olajfestménye, Este a Székelyeknél címmel díszíti a gyülekezeti termünk falát.

A Bartók Béla Unitárius Egyházközség 2011-ben adta ki első 10 évének krónikáját, az évenkénti események összefoglaló ismertetését.

Abban örökitettük meg az egyházközség alapítását, elődeink tevékenységét és az itt szolgált lelkészeket, gondnokokat, presbitereket is. A Magyarországi Unitárius Közösség és az egyházközség létrehozását is röviden áttekintő első könyv igényes kivitelben és gazdag tartalommal jelent meg, ami második 10 év történéseit közreadó kiadványunkra is iránymutató volt.

A Misszióház mai feladata és lehetőségei alapvetően mások, mint alapításakor voltak.

Részben a megszűnt Unitárius Könyvesbolt néhány tevékenységét visszük tovább –kiállítások szervezése, könyvbemutatók, előadások tartása, hangversenyek, híveink közötti könyvek cseréje. A lecsökkent tulajdonrész miatt csak két vendégszobánk maradt.

Már az első 10 évről kiadott könyv megjelenését követően elhatároztuk a krónika folytatását, amivel a 100 éve létrehozott Budapesti Unitárius Misszióház emlékének is adózunk.

Mint az első kötetben, a második könyvünkben is vannak olyan tartalmú írások, melyeknek egyes részei korábban az UNÉL-ben, vagy más kiadványban már megjelentek, de ebben a formában és ezzel a tartalommal csak itt olvashatók. Második könyvünk megjelenését az idei, templomunkban immár 11. alkalommal rendezendő Ars Sacra kulturális fesztivál keretében a Hálaadás ünnepére terveztük.

Az első 10 évet tartalmazó könyv alábbi záró gondolataival, áldásával, unitárius mottójával kezdjük második 10 évünket bemutató könyvünket is:

Legyen előtted jól kitaposott az út,
mindig hátad mögött fújjon a szél,
a nap melegen süsse arcodat,
az eső puhán essen földjeidre,
s amíg újra találkozunk,
hordozzon tenyerén az Isten! Ámen!

Kelemen Attila

Iffjúsági hangolódás – gyermeksarok

Bibliai olvasmány: Mk 4,26-29

A magától növekedő mag

„Isten országa olyan, mint az az ember, aki magot vet a földbe.”

Mk 4,26.

Kedves Atyámfiak, szeretett Testvéreim!

„Az élet vetés, nem pedig aratás” – mondja Aszlányi Károly. „Amint a szimfóniának szüksége van minden egyes hangjegyre, amint a könyvnek szüksége van minden egyes szóra, amint a háznak szüksége van minden egyes kőre, amint az óceánnak szüksége van minden egyes vízcseppre, amint az aratásnak szüksége van minden egyes gabonaszemre, az egész emberiségnek szüksége van terád, ott, ahol te vagy, egyetlen, s így helyettesíthetetlen.”

(Michel Quoist)

Tudom, hogy rég elmúlt az aratás ideje, de a mára kiválasztott példázatban nem is ezen van a hangsúly.

Természetesen a példázattal kapcsolatosan lehet eltérő vélemény, de törekedjünk arra, ami összeköt. Én például látom, hogy Jézus olyan képet rajzol Isten országáról, mellyel régóta találkoztunk, bár mégsem ennyire jellegzetes módon. Arról szól, hogy az elvetett magról minden időben gondoskodik Isten, akitől függ az életünk, és akinek segítségével nélkül nem valósul meg Isten országa.

Jézus néhány ismert tanítást közöl követőivel. Az **előzmények**ből következik, hogy a mondanivaló hordozza az újszerű tanítást.

A példabeszéd tartalma. Most is, bizonyára Jézus köré gyűltek, akik hallgatni akarták. Mesélte, hogy Isten országa hasonlít a magvető emberhez, akinek semmit nem kell tennie, csak rábízta Isten gondviselésére a magot. Amikor idő múltával kimegy földjére, ott áll szél-fúvásban a gyönyörű vetés. Ehhez időre van szükség, egyszer aztán beérik a kalász, elérkezik az aratás ideje.

Lássuk azokat a gondolatokat, melyeket felébreszt bennünk Jézus

Isten országa olyan, mint az ember, aki magot vet a földbe. Egyszerű, és mégis elmaradhatatlan összetevői vannak Isten országának. Van egy ember, aki rendelkezik egy területtel, melyet a magvetés előtt előkészít,

hogy megfelelő ágyba kerüljenek a gabonaszemek. Emellett van kötelessége is, melyet el kell végeznie annak érdekében, hogy számíthasson az eredményre. Miért cselekszi az ember mindezt? Mert elsősorban mindenkinek munkával kell megszereznie a napi, szükséges betevő falatot, másodsorban pedig vetés nélkül nincs aratás. Vagyis, ha nem lesz, aki vessen, nem számíthatunk a kenyérre.

Akár alszik, akár ébren van a magvető, a mag tekintetében mindegy. Gondoljunk csak arra, hogy Jézus idejében nem volt vetőgép, gyomirtó, semmilyen vegyszer, viszont az akkori körülmények között nem is volt rá szükség. Persze nem volt annyiféle betegsége a kenyérgabonának. Így hát érthető, hogy csakugyan miként is lesz növény a földbe szórt magból. Minek köszönhetően növekedik az, akár ébren van, akár alszik is a magvető.

A *mag* kicsírázik és szárba szökik – mondta Jézus. Elindul az új élet. Nemcsak egy új növény élete, hanem a holnap születendőké is ettől az élettől függ. Jézus azt hangsúlyozza, hogy igenis, szárba szökken a mag, sőt a kalász beért szemeket hoz. A termés biztosított, a jövőendő kenyér aggodalma szétfoszlott.

A negyedik gondolatot azzal ébreszti bennünk Jézus, hogy elmélkedésre indít. A magvető *sem tudja hogyan* történt minden a vetés után. Nem látta, ki végezte el azt a munkát. Bizony mi sem tudjuk, hogy sokszor mi miért történik. Nehezen lelünk választ olyan kérdésekre, melyekre különben könnyű a felelet. A magától növekedő mag példázata eligazít. Balesetből, nem várt betegségből segít ki Isten, mint ahogy teszi a kenyérgabona magvával, de általában minden más maggal. Arra kérlek, hogy hunyjátok be a szemeteket egy pillanatra és képzeljétek magatok elé kirándulástokat egyik virágokkal tarkított mezejét! Milyen pompás a kivirágozott rét. Senki sem tett semmit érdekében, mégis gyönyörködve állunk meg ékessége előtt.

A *föld magától terem*, először *szárat*, aztán *kalászt*, majd telt *szemet* a kalászban. Egyszerű megfigyelése a gabonaféléknek. Igen ám, de ez nem csak a növényvilágra jellemző. Mi, emberek sem vagyunk kivételek. Növekedési szakaszokon megyünk át, addig, míg mi is

meg nem hozzuk a megfelelő gyümölcsöt.

Végül pedig egy utolsó gondolatként maradt az *aratás*. Két szempontból foglalkozunk ezzel a kérdéssel. Az egyik a kenyérgabona aratása, a második pedig életünk gyümölcsjeinek a megtermése.

Kedves ifjú Testvéreim!

Nézzünk először Isten országa felé! Ne csak egy válaszos eszmét lássunk benne, hanem azt a helyet, ahová mindannyian menendők vagyunk. Nem saját akaratunk, hanem Isten elképzelése szerint. Ez a föld ugyanis, mely életünk helye egyszerre ad lehetőséget arra, hogy Isten elvárása, és boldogulásunk szerint éljünk. Isten országa nem egy földön túli hely, ahová kiváltságok árán juthat el valaki, hanem egy lelki állapot, melyben a jó, az igaz győzedelmeskedik. Lássuk be, hogy ebben az országban, isteni erő működik. Isten országa a földi élet. Isten nem rejti véka alá szándékát, hogy minden gyermekét országában szeretné látni. Semmi különös nincs ebben az elképzelésben, hiszen ez ahhoz hasonló, mint, amikor a földi szülő elvárja gyermekétől, hogy mindig jól viselje magát.

Néhányan Isten végső haragjának minősítik az aratás fogalmát. Nem attól függ az egész, hogy miként magyarázzuk Jézus példabeszédét. Arról van szó, hogy nekünk, semmi mást nem kell tennünk csupán készenlétben tartanunk a lelkünket, hogy Isten áldásaként behullhasson a jó mag. Ha egyszer megtörténik ez a vetés, akkor a többi rendben megy, hiszen mindenről Isten gondoskodik. Legyünk nyugodtak abban, hogy erőfeszítéseinknek meg lesz az eredménye, és jól tesszük, ha minden gondunkat Istenre bizzuk, aki előcsalogatja a magból a csírat, szárba szökkenti, termés alá hajtja a gabonát, majd kenyérgabonává érleli azt.

Isten dolgai lassan, észrevétlenül alakulnak, mint, ahogy Isten országa is. Számunkra elegendő, ha készséges lélekkel fordulunk akarata felé. Felépítjük otthonunkat, megtöltjük naprakész szeretettel és imádkozunk szüntelen, hogy legyen kész a lelkünk és legyen aratnivaló gabonánk a holnap kenyere számára. Ámen.

PGyL

Országos Unitárius Gyerektábor 2023

Megtörtént a varázslat. 2023. augusztus 14-20. között tartottuk az OUT- Országos Unitárius Gyerektábort Magyarkúton.

27 gyermek és 4 felnőtt együtt élhette át azt a csodát,

ahogyan a különálló egyének egy hét leforgása alatt egy szétválaszthatatlan szeretetközösségé kovácsolódnak.

A hét elején egy sámán rítus során szívünk hangja besorolt egy-egy pogány törzsbe (Tűzturulok, Bátor Farkasok, Csodaszarvasok), és a hét folyamán a 3 törzs együtt mérte fel erőforrásait. Kiderült, hogy bár fizikai erőforrásunk nem végtelen, de amikor azt érezzük, hogy nem bírjuk még háromszor annyit bírjuk. Anyagi erőforrásainkat számba véve felismertük, hogy mennyire fontosak az anyagiak a biztonságunk megteremtéséhez,

de mennyire nem zsinórmértéke boldogságunknak. Megfigyeltük a természet erejét, hogy mennyi gyógynevényt, mennyi ehető csodát, milyen gazdagságot rejt a legátlagosabb földterület és erdő, és nem utolsó sorban kielemeztük, hogy milyen energiát és motivációt merítünk társas kapcsolati erőforrásokból, és magából a hegyeket megmozgató istenhitünkől. Idő közben pedig István királyunk is megérkezett, aki törzseinket keresztény nemzetté keresztelte az egy igaz Isten nevében, és felvett bennünket az OUT-tábor szeretetközösségének örökös tagjai közé.

Sárkányhajózás, tábortűzek, éneklések, táncok, rapzene gyártás, filmforgatás, áhítatok, reggeli tornák és jógák, bogozások, kirándulások, hajtányozás, vonatozások, közös étkezések és rengeteg sok más játék: ilyen emlék- és élményképeket viszünk mind magunkkal, amelyeket ha időről-időre felidézünk, azt érezzük: mi egy életre összetartozunk.

Mindennapi életed a templomod és a vallásod – Visszapillantó – események az egyházközségeink életéből

1). Hódmezővásárhely Unitárius családi nap

2020. tavaszán született meg a gondolat, hogy nyissuk ki a hódmezővásárhelyi unitárius templomkertet a város lakói, családjai számára.

Mivel gyülekezeteink többsége szórványos jellegű, ritkán, vagy csak ünnepekkor találkoznak egymással a hívek. Mi lenne, ha lenne egy másik alkalom, amikor nem csak az istentiszteleti óra kerülne előtérbe, hanem a találkozás, a gyermekek számára a szórakozás, a kikapcsolódás is. És ha már eljutunk idáig, miért ne adnánk lehetőséget arra, hogy a városlakók számára is nyitottakká váljunk. Hiszen itt Hódmezővásárhelyen a szomszédságunkban levő két iskolai tanintézmény kapcsán naponta több száz ember fordul meg a templom előtt. Elszomorító, hogy elenyésző százaléka tudja, hogy ez itt egy unitárius templom. Az elmúlt 5 esztendőben megannyi embertől halottam, hogy csodálták a kis eklektikus stílusban épült templomunkat, de soha nem jártak bent és kíváncsiak.

Így a határozottság mellé bizonyosság is párosult, hogy nyitnunk kell. Templomot, kaput, kertet. Ez a bizonyosság immár 4. éve tart, s ha néha a résztvevők száma nem is tetőzött, a kitartás megmaradt, és egy másik évben kárpótlást nyertünk.

Az idei évben bevallom én magam voltam a szkeptikus, arra gondolva, hogy az alföldi embert nem érinti meg a hit, de még a szórakozás címszaván keresztül sem indul útnak, hogy betegye lábát egy templomkertbe. Vonnakodva és nyüglődve indult a szervezés a lelkemben, mindaddig, amíg a gyülekezet be nem kapcsolódott. Új köntöst szabtunk a rendezvényre, megtartva a régi szokásokat, megtaláltuk a segítő közreműködőket és egy hét leforgása alatt rendbe raktuk a kertet, összeállítva a „haditervet”. Már reggel szorgos kezek ügködtek az udvaron, sátrat állítottak, asztalokat, székeket pakolgattak és csodák csodájára a Kertünk színes, pompába öltözött.

Az alapkoncepció az volt, hogy minden játékot kipróbálhassanak a gyerekek, így egy pecsételő lappal indul-

tak útnak. Minden állomáson gyűjthettek egyet. Célba dobás, kézműves foglalkozás, ugrálás, csigafuttatás, horgászat, célba lövés, és ügyességi játékok sora várta az érdeklődőket. A pecsételőt összegyűjtők arcfestés, csillámtetkő, hajtogatott lufi állatok közül választhattak jutalomként. A Mária Valéria Keresztény Óvoda Vadvirág bábcsoportja előadta a „Kertünk állatai” című, négy meséből álló műsorát. Hangszerismertető sarok is volt, ahol érdekes, új és régi hangszerekkel ismerkedhettek meg az érdeklődők, meghallgatva történetüket és meg is szólaltathatták őket.

Az éhes szájak sem maradtak üresen, zsíros kenyér volt hagymával a fő fogás és desszertként hideg dinynye, mely csillapította a hőséget. Büszkéek voltunk erre a napra. Nem csak magunkra, hanem arra is, hogy a jó Isten erőt adott a sokféle teendő ellenére ahhoz, hogy újra vendéglátók lehessünk és az augusztus 20. kavalkádban újra összehozzuk, ha csak pár délelőtti órára is a családokat egy bensőséges hangulatú, biztonságot adó kertben, egy unitárius templom árnyéka alá. Ez úton is köszönöm a gyülekezet minden tagjának, akik idejüket és energiájukat nem sajnálva segítettek a rendezvény sikerének megvalósulásában. A legnagyobb hála pedig a jó Istené, akik megérni engedte nekünk ezt a napot is. Ez úton is kérjük, adjon erőt, egészséget a jövő esztendőben is.

Szabó Csengele

2). Budapest Bartók Béla Unitárius Egyházközség Síremlék avató

A Baracskai Református Temetőben **2023. április 23-án**, ünnepélyes keretek között került sor a Bartók Béla Egyházközség nőgyuleti névadója, Perczelné Kozma Flóra (1864-1925), hamvait is rejtő felújított családi kriptá avatására. Ebből az alkalomból együtt koszorúzott három szervezet: a Magyarországi Unitárius Egyházkerület, a Nemzeti Örökség Intézete és Baracska Község Önkormányzata, melyeknek köszönhetően az omladozó síremlék visszanyerte eredeti szépségét-épességét, és ezentúl ünnepeltünk neve is szerepel rajta. Megható és felemelő volt az a hála- és szeretetözön, ami egyházunk egyetlen, apostoli ranggal felruházott, képviselője felé áradt.

A koszorúzáson egyéb egyházi és intézményi képvise-

lők is részt vettek:

A Magyarországi Unitárius Egyházkerület részéről Kriza János püspöki-helynök helyezte el a Kerületünk koszorúját,

A Baracskai Református Egyházközség nevében nagytiszteletű Bottyánné Horváth Evelin lelkipásztor asszony,

A Baracskai Katolikus Egyházközség nevében tiszteendő Récsi Norbert István plébános atya,

A baracskai Perczelné Kozma Flóra Értéktörző Kör nevében Mátyás Mária Melinda, a kör elnöke,

A baracskai Kozma Ferenc Általános Iskola nevében Schaffer Ferencné intézményvezető asszony,

A baracskai Bóbita Óvoda nevében Némethné Keszthelyi Andrea intézményvezető asszony

Koszorúzott még a baracskai Erdélyi Közösség, és egyének virágot helyeztek el a síron.

Idézek néhány részletet az ott elhangzott méltatásokból:

A **Nemzeti Örökség Intézete** nevében **Kósa-Grimm András Kristóf** osztályvezető úr tudatosította a hallgatóságban, hogy „a magyar nemzet számára maradandót alkotó személyek temetkezési helyének védelmére született meg az úgynevezett Nemzeti Sírkert, amely immár több mint 6200 sírt számlál országszerte. A nemzeti sírkertbe sorolással jogi védelmet nyerő sírokat nem lehet felszámolni, felettük a rendelkezési

jogot az Intézetünk gyakorolja: nyilvántartást vezet a védett sírokról, felméri az állapotukat és, amennyiben indokolt, illetve az ott nyugvó személlyel kapcsolatban fontos évforduló következik, a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság döntése alapján felújítja vagy rendbe teszi azokat... Így kapott új síremléket közel hét és félmillió forintból most Perczelné Kozma Flóra is. A Nemzeti Örökség Intézetének fontos célja az, hogy a hozzá hasonló személyek ne csak a helyi közösségek számára legyenek ismertek, hanem minden magyar tudomást szerezzen arról, hogy itt, Baracsán született a hazai unitárius egyház egyik jelentős alakja, a női emancipáció békés, de elkötelezett képviselője, akinek önfeláldozó élete példaként szolgál a ma élők és a jövő generációi számára is!”

Mátyás Mária Melinda, óvodapedagógus, a frissen alakult baracscai Perczelné Kozma Flóra Értéktörző Kör vezetője, így beszélt céljaikról:

„Napjainkban több mindenhez tudunk kapcsolódni, amit Perczelné Kozma Flóra hagyatékul hagyott ránk. Úgy gondolom, hogy cselekedetei, tettei példamutatóak a ma emberének is...Örömmre, ebben az anyagi, felgyorsult világban, többen éreznek indítást, hogy egy ilyen női közösséghez tartozzanak.

Büszkén viseljük Flóra asszony nevét, és alázattal, bizakodóan tervezzük meg feladatainkat a jövőben. Ezzel az Értéktörző Körrel tisztelgünk munkássága előtt, és, a Gondviselő segítségével, igyekszünk szolgálatkészé- ben fáradhatatlanok lenni.”

Léta Sándor, a Bartók Béla Egyházközség lelkésze, fontosnak tartotta kiemelni, hogy „általában temetőbe nem ünnepelni jövünk, de ma ez egy ilyen különleges alkalom. Azért állunk meg e megújult sírhely mellett, hogy tiszteletünket fejezzük ki Perczelné Kozma Flóra emléke előtt, és egyben gondolunk azon nagyokra is, akik e sír körül nyugszanak, a Kozma és a Perczel családok őseire, akik nemzetünk és közösségeink meghatározó nagy személyiségei voltak.

Perczelné Kozma Flóra egy ökumenikus lelkiületű

gondolkodó nő volt egy olyan korban, amikor a nőknek még nem adatott lehetőség a tanulásra. Ám ő önszorgalomból is képezte magát, és népe, nemzete szolgálatába állította tudását. Összekötő szerepet töltött be a különböző felekezetek, a család és a társadalom, a férfiak és a nők, a vidék és a város, a hagyomány és a modernizmus, a szegények és a tehetősebbek között.

A Bartók Béla Unitárius Egyházközségünk 2006-ban hozta létre a Nőegyletet, amelynek névadójaként Flóra asszonyt választottuk kiemelkedő szerepe által is, hogy éltesük emlékét, és felvállaljuk azokat a gondolatokat és tevékenységeket, amelyeket ő maga is hirdetett, korát megelőzve.

Hangsúlyozom, hogy Kozma Flóra felekezetek feletti apostoli, altruista küldetésgyakorlását az unitárius egyház, Jézus eszméinek és az egész emberiségnek a szolgálatában és keretén belül végezte és terjesztette.”

Saját beszédemben az esemény háttérét, előzményeit világítottam meg:

„2015-ben, Flóra halálának 90. évfordulóján jártunk először Baracsán, amikor egy egész emlékérv részeként októberben Emléknapot tartottunk a helybéli Tavaskert Étteremben, amely azóta bezárt. Nagylelkű és nagy tudású segítőnk, dr. Antal Ida, vezetése alatt akkor ismerkedtünk meg a sok neves személyiség halmait rejtő, történelmi és művészeti értékekben gazdag Baracscai Református Temetővel és a falu egyéb nevezetességeivel. Akkor láttuk először nőegyleti névadónk elhanyagolt sírját, az életveszélyesen megdőlt fekete obeliszkkal, amelynek helyreállítására, felújítására, megfelelő pénzügyi fedezet és szakembergárda hiányában, akkor nem láttunk esélyt. Még a hiányzó nevet sem vésethettük fel egy ingatag sírkőre, egy sérült fedlapra. Azonban, ami akkor még megvalósíthatatlan vágyalomnak tűnt, a körülmények kedvező alakulása folytán kézzelfogható valósággá vált. Ezért hálás köszönettel tartozunk, a Magasságos támogatásán túl, elsősorban a Nemzeti Örökség Intézete elkötelezett vezetőinek és munkatársainak, valamint az egyik Kozma leszármaz-

zottnak, Kovács Péter-Károlynak, aki bátorított minket a megkeresésükre. 2020 nyarán nyújtottuk be nyomós érvekkel alátámasztott kérelmünket a Perczelné Kozma Flóra és családja hamvait rejtő kriptá védegetté nyilvánításának, Nemzeti Sírkertbe sorolásának céljából, és még ez év őszén, október 23-án, teljesült a kérésünk. Ezt követően, pozitívan reagáltak arra a kérésünkre is, hogy az erősen megrongálódott sirt felvegyék a soron kívül felújítandók listájára. Ezt a vállalkozást 2022. december 20-ára tisztességgel, lelkiismeretesen, kiváló minőségben teljesítették.

2020. szeptember elsején Kovács Péter Károllyal felkerestük a Baracska Önkormányzat vezetőit is, és az akkori iskolaigazgató asszony valamint a református lelkész úr jelenlétében, figyelmükbe ajánlottuk a leveldi Kozma-parcellában nyugvók emlékének az ápolását, sírjaiknak a gondozását. Október 31-én pedig a Bartók Béla Egyházközség képviselőjében Flóra és családja sírján elhelyeztük az unitárius egyház első hivatalos halottaknapján koszorúját. Ezt az emlékoszorút aztán 2021-ben és 2022-ben ismét elhelyeztük a síron. Tavaly kétszer is koszorúztunk, másodszor december 22-én annak öröme, hogy befejeződtek a síremlék felújítási munkálatai. Ezt követően fényképekkel illusztrált – ilyen volt, ilyen lett – köszönőlevelet intéztünk a NÖRI Főigazgatójához és munkatársaihoz. Köszönjük továbbá, hogy Kósa-Grimm András Kristóf, a Nemzeti Emlékezet Osztálya vezetőjének személyében, jelen ünnepségünkön is képviseltetik magukat. Külön köszönet illeti a vendéglátó baracskaikat, elsősorban Tóthné dr. Kolumbán Ottilia alpolgármester asszonyt, aki oroszlánrészt vállalt a mai alkalom előkészítésében, megszervezésében...

Kedves Flóra! Te hittél abban, hogy csak Egyetlen valóság létezik, melyben az élők és a holtak egyetlen szolidáris közösséget alkotnak. A holtak vigyáznak az élőkre, az élők emlékeznek a holtakra, ez a feladatuk. És amiben őszintén, belülről hiszünk, az az igaz, az a mi igazunk. Többek között ezt tanultam tőled, ezt igyekszem elmélyíteni magamban. Úgy érzem, hogy

most egyetértően mosolyogsz rám/ránk egyetlen világunk másik oldaláról, hiszen nem haltál meg, élsz, s mint itt a földön, odaát is hirdeted az Úrnak dorgait.”

Az esemény különlegességét híven tükrözte az ünnepi műsor összeállítása versmondókkal, hárfajátékokkal, három énekkarral, közös énekléssel.

Mindezen méltó emlékezésre és tiszteletadásra a koronát a három egyház – római katolikus, református, unitárius – papjainak áldása tette fel. Kriza János, a Magyar Unitárius Egyházkerület püspöki helynöke, Récsi Norbert István katolikus plébános, Bottyánné Horváth Evelin. református lelképásztor

A megemlékezést követően a résztvevők családi légkörben, Baracska Község Polgármesterének, Szőlősy Attilának, a társaságában, terített asztal mellett beszélgettek, ismerkedtek egymással a Faluházban.

A Faluház előtt közös fotózásra is sor került abban a jól megalapozott reményben, hogy világi-egyházi gyümölcsöző kapcsolataink nem szakadnak meg, hanem tovább erősödnek mindannyiunk érdekében és hasznára.

Az eseményt követően sok pozitív visszajelzést kaptunk. A Baracska Önkormányzat Kidoboló című lapjának májusi számában közöltek egy írást tőlem A győztesek örömnépe Baracska címmel, és saját lelkes hangú beszámolókat is az ünnepségről.

Június 2-án pedig a Kossuth Rádió Unitárius félóra című műsorában mutathattam be az ország nyilvánossága előtt Nagyasszonyunkat, Apostolunkat.

Chehadé-Boér Judit, BBUE presbiter szervező

Síremlék avató II.

Az Új Köztemetőben 2023. június 14-én unitárius szertartás keretében felavattuk Gyallay Pap Domokos és felesége Szénásy Ilona felújított síremlékét és új, kettős kopjafáját. A síremlék, Gyallay Domokos néven, a Nemzeti Kegyeleti Bizottságtól 2005-ben a nemzeti örökség részeként örökös védeltséget kapott.

2019-ben a család saját költségre kezdeményezte a síremlék felújítását és a régi, korhadott kopjafa új kopjafára cserélését, amelyhez az engedélyt a Nemzeti Örökségvédelem megadta. A koronavírus világjárvány miatt a munkálatok elakadtak, és ugyan új gránit síremlék került 2022-ben a régi kő helyére, azonban az új, Sepsiszentgyörgyön faragott, páros kopjafa, amely a sírban nyugvóknak állít emléket, csak 2023. június 14-én került a helyére.

A kopjafa és síremlék átadását követő megemlékezésen a kőfaragó mester Orbán Attila, a kopjafát kifaragó, a család oldalági leszármazottja Balázs Antal Sepsiszentgyörgyről, Pap Attila, fiával, Rolanddal Székelyudvarhelyről, Zomboriné Pap Zsófia, Gyallay Domokos testvérének leszármazottjai vettek részt. A család képviselésében a megemlékezést Gyallay Pap Péter vezette, aki a fiával Gyallay Pap Rolanddal, menyével Gretchen Dudonnal, és a kisunokával Livvel érkezett az Egyesült Államokból.

Léta Sándor tiszteletes úr angolul és magyarul is elmondott áhítatát és áldását követően, a résztvevők angolul és magyarul elénekelték a 16. unitárius éneket (Megpihenni, megnyugodni...) és ennek amerikai megfelelőjét, a 352. éneket (Find a stillness...) a Singing the Living Tradition c. könyvből. A megemlékezés zárásaként az Úrtól tanult imádságot közösen, angolul és magyarul, mondták el a résztvevők.

Gyallay Pap Domokos unitárius író, újságíró és szerkesztő volt. A két világháború között a Magyar Nép főszerkesztője, 1919-től 1923-ig a Dávid Ferenc Egylet főtákará. 1920-tól a kolozsvári unitárius kollégium történelem tanára, az Unitárius Irodalmi Társaság tagja. 1922. – 1927. között az *Unitárius Közlöny*t szerkesztette, 1925-től 1930-ig a Pásztortűz című lap főszerkesztője volt. 1926-tól a marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Társaság tagja volt, az Erdélyi Helikonnak alapítója. A Dávid Ferenc Egylet megbízásából az egyházalapítóról nyolcfejezetes életrajzot, majd, halálának 350. évfordulójára, Dávid Ferenc búcsúzása címmel színművet írt.

Gyallay Pap Domokos (1880.-1970.) a két világháború közötti magyar irodalom egyik legnépszerűbb regényírója volt, hat regényt, tizenhét elbeszélést, hét színdarabot, és egyéb emlékezéseket hagyott ránk. Legnépszerűbb regénye, a *Vaskenyéren*, a torockói bá-

nyászok 18. századi mozgalmát helyezi a regény közepontjába.

Zomboriné dr. Pap Zsófia, BBUE presbiter családtag

***Gyallay Pap Péter temetői beszéde Budapesten
2023.06.14.***

**Tisztelt Tiszteletes úr!
Kedves Családtagok és
Vendégek!**

A koronavírus-járvány miatti három éves késés után gyűlünk itt most össze, hogy megemlékezzünk nagyapám, Gyallay Domokos halálának 50. évfordulójáról. Ezzel egy új, székely kopjafával díszített sírhelyet avatunk fel, amelynek megvalósí-

tását észak-amerikai, erdélyi és budapesti családtagok támogattak és szerveztek meg.

Megtiszteltetés számomra, hogy itt lehetek az Egyesült Államokból Domokos Roland fiammal, Gretchen menyemmel és 16 hónapos kislányukkal, Liv-vel, az első unokámmal. Liv-vel együtt a Gyallayak három generációja van jelen, Pap Rolanddal, fiával Attilával. Kisebbik fiam, Ros az Egyesült Államokból, Hilka és Ilona nővérem szintén az USA-ból, egyetlen unokatestvérem, Christa pedig Kanadából nem tudott eljönni, de mindannyian kérték, hogy jelezzem, lélekben velünk vannak ebben a pillanatban. Ros unokatestvérei, Laura, Catherine, Eric és Tissy szintén hozzájárultak ahhoz, hogy ez a nap létrejöhessen. Akinek még hiányát megérezzük, azonban elfogadjuk az Sonja lányom, aki Németországban él.

Köszönjük a bencédi, erdélyi ősfalunkból származó Pap Attilának és a budapesti Pap Zsófiának a sírhely-felújítás megszervezésében nyújtott segítségét. Attila és Zsófi távoli unokaöcsém és unokahúgom, Gyallay Domokos öccsének, Mózesnek a dédunokái. Hálásak vagyunk a jelenlétükért. Szeretettel üdvözljük Balázs Antalt, „Antit”, akinek a Léta lelkész úr által megáldott

csere kopjafa faragását és adományozását köszönhetjük. Nagymamája Gyallay Domokos nővére, Anna.

Fiaimmal, Rolanddal és Rossal együtt 2014 júniusában emlékezetes látogatást tettünk Antinál a kopjafa műhelyében, Sepsiszentgyörgyön. Megfogott és meghatott minket, a családunk története iránti elkötelezettsége. A Colorado-i hegységben található menedékházam nappalijának falára van akasztva az Anti által nekem akkor ajándékozott székelő zászló képe, amely alá latinul azt írta kézzel, hogy „TERRA SICOLORUM”. Az erdélyi utunk során fő úti célunk Bencéd volt, ahol meglátogattuk Attilát és családját. Teáztunk és jót ettünk egy házban, amelyet a szülei építettek azon a helyen, ahol nagyapám született 1880-ban. Találkoztunk Ildikó unitárius lelkésszel, aki pálinkával fogadott minket, és volt szerencsénk részt venni egy vasárnapi Istentiszteleten a díszesen egyszerű, de gyönyörű unitárius templomban az út túloldalán.

Végül, de nem utolsósorban köszönetünket fejezzük ki Orbán Szilveszter kőfaragó mesternek, aki a sírhely felújítását elvégezte. Jelenléte megtisztelt bennünket. A régi kopjafát magánál tartotta, ami sajnos az idő múlásával elhasználódott. A család a bencédi unitárius templomnak ajánlja fel a megfakult kopjafát, melyhez egy fába faragott feliratot is adunk.

Ma mindannyian azzal az ősi kötelességtudatunkkal gyűlünk össze itt, hogy lerójuk tiszteletünket Nagyapó és felesége, Gyallay Domokosné, a mi Ilus nénink előtt, aki több mint hatvan évig odaadó felesége volt Nagyapómnak, és aki férjével együtt ebben a sírban nyugszik. E történelmi alkalomból megemlékezünk fiaikról, Zsigmond édesapámról és Domokosról, Dodó bácsiról is, akik külföldön éltek és haltak meg szeretett hazájuk szabadságáért harcolva. Mindketten büszkéek voltak szüleikre és gyermekeikre.

A nagyapával csak egyszer találkoztam, 1963 nyarán, amikor Ilus nénivel együtt ki tudtak utazni Magyarországról, hogy az USA-ba látogassanak. Nyolcvanhárom

évesen az életnél nagyobbak, impozáns, mindentudó jellemnek tűnt számomra. A New Jersey állambeli Englewood-i otthonunk harmadik emeleti szobájában külön „tanácskozásokat”, beszélgetéseket rendezett három unokájával. Amikor rám került a sor, a kérdéseim keresztül emlékszem, hogy két tanácsot hagyott nekem. Az egyik az volt, hogy az életben mindig figyelmesnek kell lennünk. Azt mondta, hogy „beobachten, beobachten, beobachten” (németül beszélünk), vagyis „figyelni, figyelni, figyelni”, ami kétségtelenül olyan tulajdonság volt, amely megmagyarázza, miért volt jó író. A második egy meghagyás volt, amelyet teljes komolysággal mondott, jobb mutatóujjával az ég felé mutatva: „Ha valaki rágalmazza a családnevünket, hívjuk ki párbajra!” A „fechten” vagyis a vívás szót használta, így talán egy ártalmatlan vívómérkőzésre gondolt (apám egyszer azt mondta nekem, hogy nagyapám fiatal korában tanult meg vívni). De képzelhetitek, milyen benyomást keltett ez egy tizenhét éves amerikanizált tinédzserben. Sok évtizeddel később tudtam meg, hogy az 1950-es évek végén és az 1960-as évek elején, élete utolsó évtizedében a pre-modern székelő hagyományokról kutatott és publikált cikkeket. Főbb témái a Fehér Ló mítosza, a kopjafa totemikus eredete és a harcos-hős őrző hagyománya.

Végezetül szeretném megköszönni a néhai Ferencz József püspök úrnak, hogy a hetvenes években Nagyapó és Nagyanya temetését és internálását megszervezte, az unitárius gyülekezetnek pedig – amint azt Zsófi nemrégiben említette nekem –, hogy támogatta a Nagyapa minden évben, a sírhelyén a megemlékező összejöveteleket. Ezúton felkérlek Titeket, talán Antival kezdve, hogy mondjatok néhány szót, mielőtt Léta tiszteletes úr záró imát mond erre, és ezen a történelmi családi összejövetelen.

Gyallay Pap Péter

3). Kocsordi Unitárius Egyházközség

Csanálosi Károlyné Herman Rozália Kocsord-i gondnoka bemutatkozása

Szeretettel mutatjuk be az Unitárius Élet hasábjain új gondnokunkat Kocsordon.

Az elején kezdve Nyírsaholyban születtem, római katolikus családban. Öten voltunk testvérek.

A férjemmel Csanálosi Károllyal 1972-ben házasságot kötöttünk Nyírsaholyban a római katolikus temp-

lomban. Mivel férjem kocsordi lakos itt gondoltuk az életünket leélni. A szüleivel együtt unitárius vallású az egész család, két gyermekünket is unitárius vallásúnak kereszteltettük Nyitrai Levente tiszteletes úrral. Ezek után férjem vallását követve jártunk az unitárius templomba. Kezdetben furcsa volt, hogy hiányoznak a képek és az ikonok,

mely a katolikus templomban szentség. Áldozáskor a katolikusok az oltárnál letérdepelnek, itt az unitáriusoknál állva köszöntjük az Istent. Ostyát vettünk magunkhoz, itt az unitáriusoknál Úrvacsoravételkor kenyeret és bort veszünk úrasztalai közösségben. Ezt megszoktam és már több mint ötven éve ide tartozom. A mi templomunk ékszerdoboz, nagyon kedves számomra. Azt szeretem, amikor friss virág van az Úrasztalán, és a lelkész nő prédikációja feltölti lelkileg a gyülekezetet.

A tiszteletes úr nyugdíjba vonulása után Bartha Mária Zsuzsánna tiszteletes asszony lett a lelkész nőnk és gyakrabban jártunk templomba. Egyre jobban kivettük részünket férjemmel az egyház munkálataiban. A gyülekezettel és tiszteletes asszonnyal való szoros kapcsolatunk révén választottak meg gondnoknak 2020-ban. Igyekszem a gondnoksággal járó több feladatot ellátni, az egyházi közösség meglegedettségére. Férjemmel nyugdíjasok vagyunk, amiben csak tud ő is segít.

Köszönöm a keblitanács példás együttműködését és az egész egyházi közösség összetartozását, tiszteletes asszony és családja példamutatását. Nagy örömmel járok templomba, hogy ilyen jó, összetartó gyülekezeti közösség alakult ki.

Csanálosi Károlyné Herman Rozália

Kocsordi események

1. Egyházkerületi közgyűlésnek adott otthont templomunk június 3-án.

Erre a megtisztelő eseményre közösségi munkával

szépítettük a templomot, látogatóközpontot, az emlékparkot és a templomkertet.

2. Tanévzáró az iskolában, június 17-én, illetve tanévnnyitó szeptember 1-én.

3. Nemzeti ünnepünk alkalmából, augusztus 20-án ökumenikus istentisztelet és úrvacsora a református templomban.

4. Kedves vendégeinket fogadjuk: Farkas Emőd főgondnok és családja, testvérei és családjuk.

5. Tanévnnyitó

4). Budapest Pest-szentlőrinci Unitárius Egyházközség

2023. március 26-án, Böjt 5. vasárnap gyülekezeti napra került sor. A 11. órakor kezdődő istentiszteleten a szolgálatot Szombathalvi Csongor désfalvi (Erdély) unitárius lelkész testvérünk végezte. Az istentiszteleten közreműködött a kispesti Gyöngyvirág Kamarakórus is.

Az istentisztelet után, a könyvbemutató során Szombathalvi Csongor lelkész A hit szárnyán című prédikációs és ima kötetét mutattuk be nagy érdeklődés mellett.

A gyülekezeti nap Kováts Levente presbiter jóvoltából ebéddel, szeretetvendégséggel zárult a gyülekezeti teremben.

Május 28-án, pünkösdvasárnap, 11. órakor, Úrvacsoraosztással egybekötött ünnepi istentiszteletet tartottunk pest-szentlőrinci templomunkban. Az ünnepi istentisztelet keretén belül 6 ifjú tett bizonyosságot unitárius hitéről konfirmáció keretében.

Az Úrvacsorai adományt köszönjük a konfirmandus ifjak szüleinek.

Május 29-én, pünkösdhétfőn 15. órakor a szentendrei Skanzen unitárius templomában tartottak istentiszteletet közösen a Bartók Béla Egyházközség híveivel Úrvacsoraosztással. A szolgálatot dr. Szent-Iványi Ilona és Léta Sándor lelkészek közösen végezték.

Ebben az esztendőben 2023. június 11-én, a pest-szentlőrinci unitárius templomban volt a közös budapesti tanévzáró ünnepség, 11. órai kezdettel. Évek óta hagyomány a fővárosban, hogy a 3 budapesti gyülekezet felváltva rendezi meg a közös tanévzáró ünnepséget valamelyik templomban, a hitoktatók és hittanórás gyermekek részvételével.

Az ünnepség végén a hittanos gyermekek egyházkerületi ajándékban részesültek.

Átadták a Biatorbágyi Innovatív Technikum és Gimnáziumot

A fenntartó Magyar Ökumenikus Segélyszervezet célja, hogy a zöldmezős beruházként megépült komplexum ne csak az ország legmodernebb, de egyik legjobb középiskolája is legyen

2023. augusztus 29-én került sor a **Biatorbágyi Innovatív Technikum és Gimnázium** új épületének ünnepélyes átadására. A zöldmezős beruházként megépült 11 ezer négyzetméteres középiskola épületét a legkorszerűbb oktatási formákhoz igazodó terek, és a legmodernebb 21. századi digitális technika teszik az országban egyedülállóvá. Az Ökumenikus Segélyszervezet fenntartásában működő technikum és gimnázium felmenő rendszerben 600 diák számára kínál piacképes szak tudást a logisztika, pénzügy és informatika területén, valamint gimnáziumi és két tanítási nyelvű gimnáziumi osztályokat is indít. A középiskola túl azon, hogy a tér-

ségben élő diákok számára versenyképes alternatívát kínál az ingázással elérhető budapesti iskolákhoz képest, sokfunkciós épületével hosszú távon szolgálja majd a térség kulturális, sport és oktatási igényeit is.

A 18 osztályteremmel, 16 csoportteremmel, 9 szaktanteremmel és sportkomplexummal létrejött iskola-épületet Lázár János építési és közlekedési miniszter adta át. A térség nevében köszöntőt mondott Menczer Tamás országgyűlési képviselő, valamint Tarjáni István Biatorbágy város polgármestere. Az intézmény fenntartójának nevében Lehel László, az Ökumenikus Segélyszervezet elnök-igazgatója köszönetet mondott azoknak, akik részt vettek az összefogásban.

A megnyitón felszólalt Járai Zsigmond, az Ökumenikus Segélyszervezet az Oktatásért Alapítvány kuratóriumi elnöke is, aki az iskola polgári keresztény értékek, és a minőség iránti elkötelezettségéről beszélt. Frész Attila az intézmény igazgatója pedig hangsúlyozta: az iskola nemcsak épületében, de oktatási módszertanában is innovatív, 21. századi oktatást kíván képviselni.

Az ünnepségen imát mondott és áldást osztott az Ökumenikus Segélyszervezet három alapító tagegyházának nevében Balog Zoltán református püspök, Kondor Péter evangélikus püspök és Kriza János unitárius püspöki helynök.

UNOSz

**Beszámoló a Szabadelvű Vallásos Nők Nemzetközi Egyesületének gyűléséről
Kolozsvár, Vallásszabadság Háza,
2023. szeptember 7-8.**

A Vallásszabadság Nemzetközi Egyesületének 36. Kongresszusának társrendezvényeként került sor a szervezethez kapcsolódó Szabadelvű Vallásos Nők Egyesületének (International Association of Liberal Religious Women) gyűlésére Kolozsváron. Aki tehette személyesen vett részt, mások a világhálón kapcsolódtak be az időeltolódást is leküzdve.

A különböző vallási felekezetek megismerése, az egymás között párbeszéd kialakítása és a békességre törekvés, a harmonikus egymás mellett élés elősegítése a nők és gyermekek részvételével és segítségével fő célja e szervezetnek. Tagjai Európa, Észak Amerika, Közel

Kelet, India, Indonézia, Japán és a világ számos országából csatlakoztak a munkálatokhoz.

E szervezet mostani tisztújító gyűlésén két magyar unitárius lelkész is nyert képviselést a vezetőségben: Székely Kinga Réka tanácsstag és Bartha Mária Zsuzsanna alelnök.

KAPCSOLAT

Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete
Budapest, Pf. 81; 1363 • Tel: +36-1-3112801; +36-1-3113595
muehivatal@unitarius.hu
Technikai szám: 0200
Unitárius Alapítvány adószáma: 18052459-1-41

A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületének kiadványa.
Alapítási év: 1947. HUISSN 01331271. Megbízott főszerkesztő: Pap Gy. László
Szerkesztők: Bartha Mária Zsuzsanna, Szabó Csengele
Szerkesztőség címe: 1055 Budapest. Nagy Ignác u. 2-4.
Tel: +36-1-3112801; +36-1-3113595
unitariusélet@gmail.com; papgyulaszlo@gmail.com

Terjesztő, felelős kiadó: Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete.
Előfizetés: mue@unitarius.hu; Éves előfizetés ára: 3.600 Ft.

Nyomda: Litográfia Nyomda, Debrecen Vágóhid u. 3/A • Felelős vezető: Vécsei Tibor • Tördelés: Sarádi Gyöngyi
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség álláspontját.